

**Niet doorschuiven,
maar aanpakken**

Voorwoord

Het Westerkwartier is een gemeente om trots op te zijn. Een plek van dorpen met een eigen gezicht, een sterk buitengebied, ondernemende mensen en een hechte gemeenschap. Mensen die werken, ondernemen, zorgen voor elkaar en hun verantwoordelijkheid nemen. Dat verdient een gemeentebestuur dat ruimte geeft, keuzes durft te maken en levert op wat echt belangrijk is.

De VVD staat voor vrijheid, verantwoordelijkheid en vooruitgang. Dat betekent: een veilige leefomgeving, voldoende betaalbare woningen, ruimte voor ondernemers, lage lasten en een betrouwbare overheid die doet wat zij belooft – en zich niet bemoeit met wat inwoners en ondernemers prima zelf kunnen. In dit verkiezingsprogramma maken wij duidelijke keuzes. Geen vage beloften of wensdenken, maar concrete voorstellen voor de komende vier jaar. De VVD kiest niet voor doorschuiven of uitstellen, maar voor aanpakken: vandaag keuzes maken die het Westerkwartier morgen sterker en leefbaarder maken.

Veiligheid is voor ons de basis. Zonder veiligheid is er geen vrijheid. Iedereen moet zich veilig voelen in huis, op straat, op het werk en in het buitengebied. Overlast, criminaliteit en ondermijning pakken we hard aan. Handhaving moet zichtbaar en effectief zijn, met voldoende capaciteit en middelen. Wie zich niet aan de regels houdt, merkt dat.

Daarnaast is bouwen dé sleutel tot een leefbaar en betaalbaar Westerkwartier. Het woningtekort raakt starters, gezinnen én senioren. Wij kiezen onomwonden voor bouwen, bouwen, bouwen. In alle dorpen, voor alle doelgroepen. Met minder regels, snellere procedures en meer ruimte voor initiatief. Wonen moet weer bereikbaar worden voor mensen met een gewone baan.

Een sterke lokale economie is onmisbaar. Ondernemers zijn het kloppend hart van onze samenleving. Zij zorgen voor banen, innovatie en levendige dorpen. De gemeente moet faciliteren, niet frustreren. Minder bureaucratie, lagere lasten en een gemeente die meedenkt in plaats van tegenwerkt. Dat geldt net zo goed voor agrariërs, de maakindustrie, de hippische sector, recreatie en horeca.

Goed bestuur betekent ook: zuinig omgaan met belastinggeld. In een tijd van financiële onzekerheid en het naderende ravijnjaar maken wij heldere keuzes. We focussen op kerntaken, schrappen overbodig beleid en voorkomen dat inwoners en ondernemers steeds opnieuw de rekening krijgen gepresenteerd. De VVD staat voor een degelijke, transparante en financieel gezonde gemeente.

Tot slot geloven wij in een sterke samenleving. Meedoen is het uitgangspunt. Werk moet lonen, ondersteuning is gericht en tijdelijk waar het kan, en zorg is er voor wie het echt nodig heeft. Integratie is geen vrijblijvende keuze, maar een plicht. Vrijheid en gelijkwaardigheid zijn niet onderhandelbaar.

Dit programma is onze belofte aan het Westerkwartier. Een realistisch, ambitieus en liberaal plan voor een veilige, leefbare en ondernemende gemeente. Wij nodigen u uit om mee te doen, mee te denken en samen te bouwen aan de toekomst van het Westerkwartier.

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord</u>	2
<u>1. Veilig Westerkwartier voor iedereen</u>	4
1.1 <u>Ondermijning & Georganiseerde Misdaad</u>	5
1.2 <u>Veilige openbare ruimte voor iedereen</u>	6
1.3 <u>Verkeersveiligheid</u>	7
1.4 <u>Toezicht & Handhaving</u>	8
1.5 <u>Ruimte voor Defensie</u>	8
<u>2. Economie</u>	10
2.1 <u>Midden- en Kleinbedrijf & Industrie</u>	11
2.2 <u>Evenementenbeleid</u>	12
2.3 <u>Landbouwsector</u>	12
2.4 <u>Hippische sector</u>	13
2.5 <u>Recreatie, Toerisme & Horeca</u>	14
2.6 <u>Cultureel Ondernemerschap</u>	16
2.7 <u>Waar iedereen zijn steentje bijdraagt</u>	17
2.8 <u>Energietransitie</u>	18
<u>3. Financiën</u>	20
<u>4. Bouwen aan een leefbaar Westerkwartier</u>	23
4.1 <u>Bouwen, Bouwen, Bouwen – Deel 1</u>	23
4.2 <u>Bouwen, Bouwen, Bouwen – Deel 2</u>	24
4.3 <u>Waar het prettig wonen is</u>	26
4.4 <u>Middag-Humsterland</u>	28
4.5 <u>Onderwijs(huisvesting)</u>	29
4.6 <u>Sport & Bewegen</u>	30
<u>5. Van A naar B in het Westerkwartier</u>	32
5.1 <u>Infrastructuur</u>	32
5.2 <u>Openbaar vervoer</u>	33
<u>6. Betrouwbaar en degelijk bestuur</u>	35
6.1 <u>Dienstverlening</u>	36
6.2 <u>Communicatie & Participatie</u>	37
6.3 <u>Lokale Politiek</u>	38
6.4 <u>De wereld buiten de gemeentegrenzen</u>	39
<u>7. Integratie & Asielopvang</u>	41
<u>8. Zorg & Welzijn</u>	44
8.1 <u>Jeugdzorg</u>	45
8.2 <u>Ouderenzorg</u>	46

1. Veilig Westerkwartier voor iedereen

Veiligheid is geen luxe, maar een basisbehoefte en de belangrijkste taak van de overheid. De politie, de brandweer en de ambulances staan 24/7 paraat om ons te beschermen en verdienen onze waardering en steun. Maar veiligheid stopt niet bij noodhulp. Ook in de woonwijken, dorpen en in het buitengebied moeten inwoners en ondernemers zich beschermd voelen. Overlast, geweld en criminaliteit pakken we keihard aan – van verkeersasos's en junks tot de georganiseerde misdaad. Met voldoende capaciteit voor handhaving en inzet van moderne middelen vergroten we de pakkans en herstellen we de (rechts)orde. Iedereen in het Westerkwartier moet zich vrij en veilig voelen: op school, op het werk, op de vereniging, of gewoon onderweg van A naar B. We kunnen het Westerkwartier nooit honderd procent veilig maken, maar de VVD zet zich er volledig voor in om daar zo dicht mogelijk bij in de buurt te komen.

Veiligheid betekent voor de VVD ook de vrijheid voor iedereen om zichzelf te kunnen zijn. Op het gebied van normen en waarden doen we geen concessies. We treden hard op tegen uitingen van onvrijheid en intolerantie. Discriminatie en haat, in welke vorm dan ook, accepteren we niet. In het Westerkwartier is geen plaats voor antisemitisme, racisme, discriminatie of haat op grond van iemands uiterlijk, afkomst, geslacht of geaardheid. We staan pal voor zelfbeschikking, vrijheid van godsdienst en de gelijkwaardigheid van man en vrouw.

- ▶ **Melden en het doen van aangifte moet laagdrempelig zijn.** De meldingsbereidheid en aangiftebereidheid in het Westerkwartier kan hoger. Een app of het internet is soms handig, maar mag nooit de enige mogelijkheid zijn om een melding te maken of aangifte te doen. Het maken van een melding of het doen van aangifte kan bijzonder lastig zijn voor mensen – zeker in kwetsbare situaties. Een aangifte kan op het politiebureau, via het internet of de telefoon, en ook via de eigen wijkagent die in dat geval bij iemand langskomt om rustig het gesprek te voeren.
- ▶ **Voldoende jongerenwerkers in het Westerkwartier.** Jongerenwerk wordt ingezet om onze jongeren te stimuleren op een positieve manier bij te dragen aan onze samenleving. De jongerenwerkers kennen onze jongeren. Ze kunnen helpen om problemen te voorkomen, en de pakkans te vergroten. We willen dat jongeren worden behoed tegen de druk en de invloed van de onderwereld. Wanneer ouders en/of verzorgers hun verantwoordelijkheid niet nemen, terwijl zij dat wel kunnen, gaan politie en partners actief het gesprek aan. Als dit onvoldoende effect heeft, worden passende maatregelen getroffen, inclusief verbaliseren.
- ▶ **Van andermans spullen afblijven.** Wij vinden het normaal dat mensen met hun handen van andermans spullen afblijven. Geweld is helemaal uit den boze. Vandalisme moet worden bestreden. Luchtbuuskogels in schoolramen, kapotgetrapte vuilnisbakken, vernielde speeltoestellen of andere vormen van vandalisme zijn onacceptabel.
- ▶ **Geen misbruik van het demonstratierecht.** We respecteren het recht op demonstratie, maar treden wel hard op tegen demonstranten die dit recht misbruiken. Demonstranten en activisten hebben van andermans eigendom af te blijven. Het blokkeren van wegen door demonstranten voor welke doeleinden dan ook is onfatsoenlijk, maar ook strafbaar. Bezetters van wegen worden direct weggehaald en worden niet alleen aangehouden, maar worden wat ons betreft ook vervolgd. Het

binnendringen van (agrarische) bedrijven is verboden. Activisten worden opgespoord en vervolgd. Het bedreigen of het plegen van geweld tegen politieagenten, boa's, hulpverleners en andere personen is onacceptabel.

1.1 Ondermijning & Georganiseerde Misdad

Ondermijning is een groot maatschappelijk probleem dat een grote bedreiging vormt voor de democratische rechtsstaat van Nederland – ook in het Westerkwartier. We hebben in Nederland te maken met criminele afrekeningen in woonwijken, explosies in straten, en ondertussen wordt de volgende generatie meedogenloze criminelen klaargestoomd door jonge kinderen online of op straat te ronselen. Taferelen die in ons land lange tijd voor onmogelijk werden gehouden, zijn inmiddels harde werkelijkheid geworden. Bedreigingen en geweld richting burgemeesters, rechters, officieren van justitie, advocaten, journalisten en politici zijn onacceptabel. Het verdienmodel van drugscriminelen moet onderuit worden gehaald. Ondermijnende criminaliteit moet harder en met innovatieve methodes worden aangepakt. De gemeente speelt een cruciale rol bij de integrale aanpak tegen ondermijning. We vinden het belangrijk dat de gemeente bij de aanpak van criminaliteit kiest voor de juiste balans tussen repressie en preventie.

- ▶ **Lokale en regionale aanpak tegen georganiseerde misdaad en ondermijning.** Criminaliteit stopt niet bij de gemeentegrens. De afgelopen jaren zijn afspraken gemaakt tussen alle Groninger gemeenten om een gezamenlijke vuist te maken tegen ondermijning. Het voldoen aan deze zogeheten “Groningse norm” heeft onze prioriteit. We vinden ook dat deze afspraken ons niet ontslaan van de verplichting om meer te doen tegen georganiseerde misdaad en ondermijning.
- ▶ **Criminaliteit begint helaas vaak al op school.** Onze scholen moeten een veilige plek zijn voor de leerlingen en de onderwijsprofessionals. We tolereren in geen enkel geval wapens of drugs op onze scholen. Wat ons betreft worden, bij redelijke verdenking, de kluisjes doorzocht om te controleren op wapens en drugs. We willen een goede samenwerking tussen de gemeente, de scholen, de politie, Openbaar Ministerie en andere instanties. Criminaliteit moet voorkomen worden door bijvoorbeeld gerichte voorlichting te geven.
- ▶ **Voorkomen van herhaling van crimineel gedrag.** Om te voorkomen dat herhaling van crimineel gedrag plaatsvindt, moet de gemeente samenwerken met andere maatschappelijke partners om jongeren met een criminele achtergrond perspectief te bieden op een ander leven. Het leren meedoen in de samenleving voorkomt dat jongeren (verder) afglijden naar de georganiseerde criminaliteit.
- ▶ **Crimineel geld mag de bovenwereld niet bereiken.** De VVD vindt dat scherp opgetreden moet worden tegen ondermijning en witwaspraktijken. Daarom moeten vergunningen geweigerd worden of ingetrokken worden als deze worden misbruikt voor het faciliteren van criminele activiteiten. Wij staan niet toe dat criminelen oneerlijk concurreren met onze hardwerkende ondernemers. Om die reden heeft de gemeente een actueel BIBOB-beleid dat ook actief ingezet wordt. Wij zijn scherp: geen gedoogbeleid voor criminaliteit.
- ▶ **Drugsoverlast is een groot probleem in het Westerkwartier.** De VVD wil dat drugsdealers aangepakt worden. De burgemeester gebruikt zijn bevoegdheden om drugspannen te sluiten. Speciale aandacht is nodig voor het buitengebied van het Westerkwartier. Criminelen vinden daar kansen: drugslabs, afvaldumpingen en illegale opslag.

- ▶ **Bewustwording.** We zetten in op anti-drugscampagnes. In navolging van Rotterdam gaan we anti-drugscampagnes ontwikkelen om gebruikers te confronteren met de wereld achter drugs, bijvoorbeeld: “Jouw drugsgebruik blaast woningen op”. We willen inzetten op een sterk netwerk van inwoners en ondernemers om beter (in)zicht te krijgen op verdachte situaties. Voorlichting is nodig om de aangifte- en meldingsbereidheid te verhogen, verdachte situaties te herkennen en uiteindelijk: de pakkans te vergroten.
- ▶ **De burgemeester maakt daadwerkelijk gebruik van de wettelijke bevoegdheden.** De veiligheid van onze inwoners, ondernemers en bezoekers staat voorop. Maatregelen zoals preventief fouilleren, gebiedsverboden en cameratoezicht worden waar nodig toegepast. Mensen die zorgen voor onveiligheid kunnen worden geweerd door gebiedsverboden. Preventief fouilleren kan bijvoorbeeld gericht worden ingezet tegen drugsbezit en wapenbezit. Gericht cameratoezicht kan ons helpen in het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Zo kunnen we de pakkans vergroten.
- ▶ **Inzet van drugshonden.** Ondernemers en initiatiefnemers van evenementen verliezen omzet door pillenslikkers en cocaïnesnuivers. Gebruikers van harddrugs financieren de georganiseerde misdaad. De VVD wil onderzoeken of het mogelijk is om de inzet van drugshonden bij grote evenementen op te nemen in de vergunningsvoorwaarden van evenementenvergunning en/of in de APV. Hiermee willen we de burgemeester een nieuw wapen in handen geven die gebruikt kan worden tegen drugsoverlast. Tegelijkertijd pakken we ook het verdienmodel van de georganiseerde misdaad aan.
- ▶ **Noodnummer voor ondernemers.** We willen een gerichte bewustwordingscampagne voor ondernemers over ondermijnende criminaliteit. Ondernemers die vaker te maken krijgen met criminaliteit krijgen een noodnummer van de politie. Zo kan een horecaondernemer drugsdealers uit een zaak weren, een boer contact opnemen met de politie als een crimineel een schuur wil “huren”, en wordt een ondernemer die structureel overlast van criminelen heeft sneller geholpen.

1.2 Veilige openbare ruimte voor iedereen

Iedereen in het Westerkwartier moet veilig kunnen wonen, verblijven, werken, ondernemen, recreëren en sporten. Het is belangrijk dat we ons veilig voelen in onze eigen buurt en in ons eigen huis. Dat de woonwijk niet alleen veilig is, maar dat iedereen zich ook veilig voelt. Tegelijkertijd weten we ook dat veiligheidsgevoel soms subjectief kan zijn. Veiligheid is een gezamenlijke inspanning en valt of staat bij de bereidheid van onszelf om verdachte of onveilige situaties te melden. Alleen samen kunnen we zorgen voor een veiliger Westerkwartier.

- ▶ **Goede thuisbeveiliging is de beste bescherming tegen criminaliteit.** Iedereen kan bijdragen aan de veiligheid in het Westerkwartier. Inwoners en ondernemers kunnen zelf veel doen om het huis of bedrijf goed te beveiligen tegen bijvoorbeeld inbraak. Verlichting bij achterpaden, goed hang- en sluitwerk, camera's rond de deur (zoals deurbelcamera's), die inwoners kunnen aanmelden bij de politie (“Camera in Beeld”) om daarmee de politie te helpen en de pakkans van onder andere inbrekers te vergroten.
- ▶ **Preventie en goede beveiliging is de beste bescherming.** De gemeente en de politie moeten de oprichting van buurtpreventie stimuleren. Politie, inwoners, ondernemers en gemeente kunnen samenwerken. Om die reden moeten meldingen

van verdachte of overlast gevende situaties ook bij de gemeente kunnen worden gemaakt.

- ▶ **Promotie van beveiligingskeurmerken.** Het politiekeurmerk “Veilig Wonen” en het “Keurmerk Veilig Ondernemen” helpen bij inbraakpreventie en worden actief gepromoot door de gemeente en de politie in het Westerkwartier.
- ▶ **Veilige openbare ruimte voor iedereen.** Het is belangrijk om rekening te houden met veiligheid bij de inrichting van de openbare ruimte. Het is niet normaal dat vrouwen een andere route naar huis moeten nemen omdat ze zich onveilig voelen. Samen met inwoners en ondernemers gaan we onveilige plekken in kaart brengen en aanpakken. Bij nieuwbouw zorgen we dat rekening gehouden wordt met de veiligheid. Bij bestaande wijken en straten zorgen we waar nodig en mogelijk voor een herinrichting van de openbare ruimte. We voorkomen afgesloten plekken in de openbare ruimte, en zorgen voor meer open plekken waar mensen zich niet opgesloten en onprettig voelen. We willen goede zichtlijnen in de openbare ruimte, en brede stoepen om over te wandelen. Waar nodig wordt bijvoorbeeld extra (slimme) straatverlichting geplaatst.
- ▶ **Uitbannen van Femicide.** Femicide is niet enkel een zorgvraagstuk, maar een maatschappelijk probleem en een groot veiligheidsprobleem voor vrouwen. Een melding, signaal of aangifte moet uiterst serieus genomen worden. Door femicide te bestempelen als een veiligheidsprobleem kan de burgemeester hopelijk eerder actie ondernemen en kan ook preventief worden opgetreden door de hulpdiensten en de veiligheidsdiensten.
- ▶ **Meer aandacht voor veiligheid tijdens het uitgaan.** Er moet meer aandacht komen voor de veiligheid tijdens het uitgaan – in het bijzonder voor de veiligheid van vrouwen en LHBTIQ+’ers. Initiatieven voor het verbeteren van veiligheid tijdens het uitgaan krijgen onze volle steun. We willen onderzoeken of tijdens grote(re) evenementen een locatie ingericht kan worden in het uitgaansgebied, bijvoorbeeld bij de EHBO-post, zodat mensen altijd een veilige plek kunnen vinden en aangifte kunnen doen.

1.3 Verkeersveiligheid

Regelmatig wordt te hard gereden in dorpen, in woonwijken of op provinciale wegen. De verantwoordelijkheid voor de verkeersveiligheid ligt in eerste instantie bij de weggebruikers die te hard of onfatsoenlijk weggedrag vertonen. Te hard rijden in wijken en buurten, is vaak de buurman of de buurvrouw van een paar huizen verderop. We voeren het gesprek over de gevaarlijke verkeerssituaties in woonwijken, dorpen en het buitengebied. Daarbij wijzen we ook altijd op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. Er kunnen verkeersmaatregelen getroffen worden in overleg met de buurt, zoals de plaatsing van grote plantenbakken, wegversmallingen en minder rechte wegen. De VVD kijkt bij verkeersmaatregelen wel altijd naar nut, noodzaak en kosten. We zijn voorstander van handhaving door bijvoorbeeld snelheidscontroles te houden. Daarnaast moeten straten en wijken, in het bijzonder in de buurt van scholen en (sport)verenigingen, veilig en betrouwbaar ingericht worden. Voor de inrichting van straten en woonwijken wordt samengewerkt met de politie, buurtbewoners, ondernemers, deskundigen en andere betrokkenen. Eenvoudige verkeersregels in de gehele gemeente voorkomen verwarring, waarbij de VVD de auto voorrang geeft op de fiets.

- ▶ **Streng aanpak van verkeersasos.** We kunnen gericht (mobiele) flitspalen inzetten op veel gemelde overlastlocaties en extra boa’s inzetten tegen verkeersasos. We willen ook het melden van asociaal verkeersgedrag makkelijk maken om de pakkans te vergroten. Zo kan een boete een effectief middel zijn om veelplegers aan te pakken.

- **Verkeersveiligheid in het buitengebied.** In het buitengebied kunnen zachte bermen leiden tot grote kuilen naast de wegen, waardoor de verkeersveiligheid in het geding kan raken. De VVD wil dat gestopt wordt met korte termijn oplossingen waarbij steeds gaten worden gedicht. We willen dat deze bermen zoveel als mogelijk worden verhard door het plaatsen van meer betonstroken en graskeien.

1.4 Toezicht & Handhaving

Handhaving begint bij voldoende toezicht en daar is voldoende capaciteit voor nodig. Bij overlast en wetsovertredingen geldt wat de VVD betreft een “lik-op-stuk”-beleid. Mensen die vernielingen plegen of mensen lastigvallen, worden aangesproken en waar nodig beboet. Kosten van schade en herstel verhalen we op de daders.

- **Optreden tegen overlast en vandalisme.** De politie grijpt in als mensen de regels overtreden of overlast veroorzaken. Raddraaiers worden opgespoord en aangepakt. Overlastgevers worden uithuisgeplaats indien nodig. Wanneer de politie of de burgemeester ingrijpt, kunnen zij rekenen op de steun van de VVD.
- **Hangjongeren en jeugdige overlastgevers zijn in eerste instantie de verantwoordelijkheid van ouders en/of verzorgers.** De politie neemt contact op met de ouders en/of verzorgers en zal vervolgens (waar nodig) verbaliseren. De ervaring leert dat een combinatie van dialoog en “lik-op-stuk”-beleid werkt om het gedrag van jongeren te corrigeren.
- **Voldoende inzet van buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's).** We vinden het een positieve ontwikkeling dat in de afgelopen bestuursperiode een uitbreiding van het aantal boa's is gerealiseerd. We willen dat behouden, en waar nodig uitbreiden. Zij vergroten de zichtbaarheid van handhaving en kunnen optreden tegen overlast en kleine criminaliteit. Boetes die door Boa's worden uitgeschreven, vloeien terug in de gemeentekas. Dit geld kan worden ingezet om de veiligheid te verbeteren.
- **Goede uitrusting voor boa's.** Wapenstok, pepperspray en bodycamera's vergroten de veiligheid van zowel onze handhavers als onze inwoners en ondernemers.
- **Geen religieuze uitingen bij boa's.** Boa's vertegenwoordigen de neutraliteit van de overheid en moeten zonder vooringenomenheid kunnen handelen. Wat de VVD betreft is Nederland een seculier land en hoort een uniform voor politieambtenaren en buitengewone opsporingsambtenaren neutraal te zijn, zonder zichtbare symbolen van geloofs- of levensovertuigingen.

1.5 Ruimte voor Defensie

Er is veel aan de hand in de wereld. Een oorlog aan de rand van Europa – met Rusland die Oekraïne is binnengevallen. Conflicten in het Midden-Oosten en Afrika. Het is niet langer ondenkbaar dat gevolgen gevoeld gaan worden in Nederland – ook in het Westerkwartier. Investeren in veiligheid is investeren in vrijheid. Zonder veiligheid, bestaat immers geen vrijheid. We hebben een sterke krijgsmacht nodig om onze vrije manier van leven te beschermen. Te vaak regeert in de politiek nog naïviteit of de drang tot activisme. Dat is gevaarlijk. Een land dat zijn eigen verdediging verwaarloost, zet zijn eigen vrijheid op het spel. Iedereen moet zich afvragen wat hij of zij zelf kan doen voor een weerbare samenleving. Dit begint bij een noodpakket in huis, maar betekent ook dat we soms moeten accepteren dat we in de file staan achter een militair konvooi. De veiligheid van onze militairen staat voorop. Zonder training riskeren we de levens van onze mannen en vrouwen in een conflictsituatie of

in een noodsituatie. De krijgsmacht moet ruimte krijgen. Dat is niet alleen nodig, maar het is ook een kwestie van fatsoen.

- ▶ **Een openhouding naar ontwikkelingen van Defensie.** We verwachten dat onze mannen en vrouwen van de Krijgsmacht ons veilig houden tijdens conflicten en ons komen helpen tijdens (natuur)rampen. We kunnen dat alleen van hen verwachten met de juiste faciliteiten, infrastructuur en trainingsmogelijkheden. Als iedereen roept dat het niet mag in zijn of haar achtertuin, krijgt defensie nooit de ruimte die het nodig heeft. Samen zorgen we voor een veiligere wereld. Dat betekent ook zelf de verantwoordelijkheid nemen. Als de krijgsmacht op of nabij het grondgebied van het Westerkwartier wil bouwen, zal de VVD dat steunen, mits dat veilig kan en in voldoende mate rekening wordt gehouden met de lokale omstandigheden.
- ▶ **Economische ontwikkeling van de defensiesector.** De komende decennia zal defensie weer een belangrijke(re) rol krijgen in de Nederlandse economie. Wat ons betreft profiteert ook het Westerkwartier hiervan – de bestaande ondernemers en ook nieuwe ondernemers. De defensiesector is welkom in onze gemeente – De VVD voert géén pacifistisch vestigingsbeleid. We willen ruimte voor de defensiesector op onze bedrijventerreinen. Wat de VVD betreft kan de vestiging van nieuwe bedrijven die behoren tot de defensiesector bijvoorbeeld langs de A7. Dat is logisch, omdat de A7 een belangrijke verbinding is in Noord-Nederland.
- ▶ **Duidelijkheid en regie in het geval van noodsituaties.** Vanwege alle gebeurtenissen in de wereld vinden we dat inwoners en ondernemers voldoende voorbereid moeten zijn op een noodsituatie. Deze verantwoordelijkheid valt voor een deel bij de inwoners zelf door het regelen van een noodpakket. Deze verantwoordelijkheid valt ook voor een deel bij de overheid. Het is niet langer ondenkbaar dat elektriciteit, drinkwater, internet en het mobiele netwerk voor een bepaalde periode niet beschikbaar is. Inwoners en ondernemers kunnen zich daar voor een deel zelf op voorbereiden. We vinden dat de gemeente regie moet voeren in de vorm van preventie. Het moet voor iedereen duidelijk zijn wat te doen in het geval van een noodsituatie. Om die reden geeft de gemeente een kaart uit voor alle huishoudens en ondernemers in het Westerkwartier met concrete stappen en noodzakelijke informatie. We zien een meerwaarde voor nooddoefeningen in het Westerkwartier, waardoor inwoners, ondernemers en instanties beter weten wat te doen tijdens een noodsituatie. Locaties moeten aangewezen worden als kritieke infrastructuur in tijden van noodsituaties, waar voldoende middelen beschikbaar zijn.

2. Economie

Als het goed gaat met lokale ondernemers, gaat het goed met het Westerkwartier. Zij zijn het die ervoor zorgen dat we voldoende banen hebben om onze boterham mee te verdienen. Zij zijn het die zorgen voor innovatie en nieuwe technieken voor de uitdagingen van de toekomst. Wie in het weekend langs de zijlijn staat om sportende kinderen aan te moedigen, ziet hoe de vele lokale ondernemers de club met sponsoring in stand houden. Lokale ondernemers zijn het kloppende hart van onze samenleving. Om als Westerkwartier aantrekkelijk te blijven voor het bedrijfsleven is onder andere goede bereikbaarheid, voldoende woningen en goed gekwalificeerd personeel belangrijk. We zetten daarom in op uitstekende samenwerking tussen de ondernemers, het onderwijs en de overheid – ook buiten de grenzen van het Westerkwartier. Het verbeteren van de infrastructuur en samen aangaan van uitdagingen op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid horen daar absoluut ook bij.

De economie wordt belemmerd door stikstofproblematiek, netcongestie en stroperige vergunningsverlening. Het zet onze economie op slot. Daardoor staan de economische groei en de verduurzaming onder druk, kunnen huizen niet worden gebouwd en wegen niet worden aangelegd. Een goed ondernemersklimaat en vestigingsklimaat is van levensbelang voor de lokale economie. De gemeente kan hieraan bijdragen door ondernemers de ruimte te bieden, bureaucratie en regeldruk te verminderen en de juiste randvoorwaarden te creëren. Wij willen zo min mogelijk regels en voorkomen dat de lokale lasten voor ondernemers steeds weer omhooggaan. Minder lasten voor ondernemers is onze inzet. Dit geeft ondernemers de ruimte om te investeren, banen te creëren en voorkomt dat bedrijven worden weggejaagd.

- ▶ **Luisteren naar de ondernemers.** De gemeente moet meer luisteren naar de ondernemers. De VVD wil dat ondernemers serieus genomen worden bij het vaststellen van nieuw beleid en de evaluaties van bestaand beleid. We willen ook dat de wethouder Economie periodiek en voortdurend overleg heeft met ondernemers van alle geledingen, belangenorganisaties, samenwerkingsverbanden en brancheorganisaties.
- ▶ **Eén loket voor ondernemers en evenementen.** We zijn voorstander van één gemeentelijk loket voor ondernemers en (vrijwillige) organisatoren van evenementen. Op deze manier zorgen we voor één aanspreekpunt. Wij verwachten dat de gemeente altijd een ondersteunende en meedenkende houding aanneemt. Een QuickScan voorafgaand aan nieuwe plannen kan in een vroeg stadium inzicht geven op de haalbaarheid van een aanvraag.
- ▶ **Ruim vergunningsbeleid.** Eenmaal verleende vergunningen worden in principe automatisch verlengd, zodat een ondernemer niet weer een nieuwe vergunningsaanvraag hoeft te doen, opnieuw kosten moet betalen en ambtenaren weer naar dezelfde vergunning gaan kijken. Als een vergunning vervangen kan worden door een meldingsplicht of algemene regels, doen we dat.
- ▶ **Lokaal inkoopbeleid.** Opdrachten van de gemeente worden zoveel mogelijk lokaal verleend passend binnen de wettelijke mogelijkheden. Om lokale ondernemers zoveel mogelijk de kans te geven organiseert de gemeente ten minste eenmaal per jaar voorlichting aan lokale ondernemers over het lokale inkoopbeleid en aanbestedingsbeleid. De gemeente neemt ook actief contact op met lokale ondernemers als een aanbesteding uitgezet wordt, zodat lokale ondernemers op de hoogte zijn van kansen.

- ▶ **De gemeente stopt met het spelen van ondernemer.** De VVD vindt dat de gemeente niet mag concurreren met lokale en regionale ondernemers. We willen onder andere geen gemeentelijk warmtebedrijf, geen gemeentelijk grondstoffenbedrijf en geen gemeentelijke elektrische deelauto's. Uiteindelijk wordt het risico neergelegd bij de belastingbetalende inwoners en ondernemers van het Westerkwartier. Daar zijn wij tegen.
- ▶ **We blijven tegen het heffen van reclamebelasting.** Het is heel normaal dat ondernemers hun producten en diensten promoten. Door een reclamebelasting te heffen belemmert de gemeente ondernemers in hun creatieve proces, vooral in een tijd waarin fysieke ondernemers al zwaar moeten concurreren met de digitale markt. Daarnaast kan een reclamebelasting ook oneerlijk uitpakken door een zwaardere druk op kleinere bedrijven te leggen.

2.1 Midden- en Kleinbedrijf & Industrie

Het midden- en kleinbedrijf en de industrie vormen dé banenmotor van het Westerkwartier. We bedoelen dan onze detailhandel, de bouw, de groothandel, productiebedrijven, agrarische ondernemers, industrie en andere economische sectoren. Zij maken producten en leveren diensten waar behoefte aan is, zorgen voor veel banen in de regio, bezorgen andere bedrijven omzet en doen veel aan onderzoek en ontwikkeling. Het vestigingsklimaat en ondernemersklimaat van Westerkwartier, de herontwikkeling van bedrijventerreinen, en het beheer van bestaande bedrijventerreinen moet een samenwerking zijn tussen ondernemers en de overheid.

Wij staan voor onze ondernemers en ons MKB. De VVD is trots op de bedrijven in het Westerkwartier die bijdragen aan de economie en onze samenleving. We promoten onze bedrijven en we spreken anderen in het publieke debat aan op de gevolgen van het onterecht creëren van een negatief sentiment over ondernemers en bedrijven.

- ▶ **Meer ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen en industriegebieden.** Voor een goede verdeling van de ruimte en daarmee voldoende beschikbaarheid voor de economie is het zaak een heldere kijk te hebben op het toekomstige ruimtebeslag. Wij zien veel kansen rondom de A7. Wat de VVD betreft worden de bedrijventerreinen van Marum en Leek/Tolbert verder uitgebreid, zodat de uitbreiding van bestaande bedrijven en de vestiging van nieuwe bedrijven in ons gebied mogelijk is en in de toekomst mogelijk blijft.
- ▶ **Ruimte voor uitbreiding of nieuwe lokale bedrijventerreinen.** Het bestaande beleid van de gemeente is terughoudend bij de uitbreiding en de (her)ontwikkeling van (nieuwe) lokale bedrijventerreinen in de basisdorpen. Dat betekent dat in de dorpen Aduard, De Wilp, Ezinge, Oldehove, Oldekerk-Niekerk, Opende en Zevenhuizen een slot is gezet op de economische groei en werkgelegenheid. De VVD is van mening dat met een goede ruimtelijke inpassing en voldoende vraag vanuit lokale ondernemers er wel mogelijkheden moeten zijn. Het zijn immers de lokale ondernemers die zorgen voor (bij)banen en leefbaarheid in deze dorpskernen.
- ▶ **Acquisitie van nieuwe bedrijven is van levensbelang voor het Westerkwartier.** De VVD is groot voorstander van actieve acquisitie ten behoeve van het versterken van de bedrijvigheid en de werkgelegenheid in het Westerkwartier – zowel lokaal, regionaal, nationaal als internationaal. De gemeente moet actief contact zoeken met bedrijven en brancheorganisaties om nieuwe bedrijven naar het Westerkwartier te halen. Hierdoor realiseren we nieuwe banen. Dat komt ook ten goede aan de gevestigde lokale ondernemingen.

- **Investeringsagenda voor economische groei in het Westerkwartier.** De VVD wil onderzoeken of het (financieel) mogelijk is om een groeifonds op te richten voor het verstrekken van groeikapitaal aan startups en sale-ups die zich voor langere tijd vestigen in het Westerkwartier – startende ondernemers kunnen tegen gunstige voorwaarden geld lenen of garanties krijgen om in het Westerkwartier door te groeien. Hierdoor geven we de ruimte aan jonge en ambitieuze lokale ondernemers, want de vestiging en het behoud van startups en scale-ups brengt nieuwe werkgelegenheid, innovatie en kansen voor ons gebied.

2.2 Evenementenbeleid

Evenementen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in dorpen en wijken, stimuleren gemeenschapszin en brengen economische groei. Ondernemers, (sport)verenigingen, vrijwilligers en inwoners worden verstikt door het huidige evenementenbeleid. Hierdoor raken mensen gedemotiveerd. De VVD wil de regels en de bureaucratie verminderen zonder dat de veiligheid in het geding komt. Wij streven naar zoveel mogelijk afschaffen van vergunningen en vervangen deze door algemene regels of een meldingsplicht. Niet langer 60 pagina's aan formulieren invullen voor een leuk initiatief. Dat moet stoppen! De VVD wil een uitnodigend evenementenbeleid, waarbij de gemeente actief en oplossingsgericht meedenkt. Een evenementenbeleid dat het eenvoudiger maakt om bijvoorbeeld dorpsfeesten te organiseren.

- **Afschaffen vergunningsplicht voor kleine evenementen.** De VVD vindt dat een vergunningsplicht niet past bij kleine evenementen. Laagdrempelige veiligheidseisen, geen overdreven draaiboeken en eenvoudige algemene regels – waar nodig een meldplicht, zodat de hulpdiensten op de hoogte zijn van een evenement.
- **Meerjarige evenementenvergunning voor jaarlijks terugkerende evenementen.** Jaarlijks terugkerende evenementen mogen wat ons betreft rekenen op een evenementenvergunning die meerdere jaren geldig is – eventueel met een meldingsplicht voor kleine wijzigingen en een jaarlijkse veiligheidscheck door betrokken instanties.

2.3 Landbouwsector

Boeren horen bij het Westerkwartier. Agrariërs zorgen voor ons voedsel, dragen bij aan ons landschap en zijn vaak ook actief in onze dorpen. Ondernemers in de landbouwsector zijn in onze ogen in de eerste plaats ondernemers en dus zelf verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en de resultaten van het bedrijf. Als liberalen willen we dat agrarische ondernemers juist de vrijheid krijgen om te ondernemen. Zij zien alsmaar beperkende regels op zich afkomen, terwijl juridische uitspraken, politieke besluiteloosheid en handavingsverzoeken voor onzekerheid zorgen. De politiek moet daarom duidelijkheid geven over de toekomst, zodat (jonge) agrarische ondernemers weten waar ze aan toe zijn en kunnen investeren in hun bedrijf – en gewoon in vrijheid kunnen ondernemen. Dat moet in samenwerking en vertrouwen met alle betrokken partijen. Deze keuzes moeten gemaakt worden in het provinciehuis, Den Haag en Brussel. De gemeente gaat daar niet over. In dit verkiezingsprogramma spreken we over punten waarbij de gemeente wel een rol speelt.

- **Balans in het buitengebied.** Binnen het Westerkwartier is ruimte voor alle vormen van landbouw: van biologische boeren, en bometeelt tot gangbare veehouderij. Agrarische ondernemers leveren een belangrijke bijdrage aan het in stand houden van het unieke landschap van het Westerkwartier. De VVD wil geen onnodige en gedwongen onttrekkingen van landbouwgronden voor nieuwe “natuurontwikkeling” of

zonneparken. Natuurontwikkeling dient enkel gericht te zijn op de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

- ▶ **Natuur en economie kunnen elkaar versterken.** We geven inwoners en ondernemers de ruimte om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving en een sterke natuur. We zorgen voor effectief beheer – samen met ondernemers, jagers en natuurbeheerders.
- ▶ **Leegstand leidt tot verval en tast de leefbaarheid aan.** De VVD wil de mogelijkheden voor herbestemming verruimen. Dat betekent ook soepele procedures en korte doorlooptijden. Boerenerven die vrijkomen, moeten een nieuwe kans krijgen: als woning voor starters of senioren, als zorgboerderij, of als plek voor ondernemerschap. Nieuwe ontwikkelingen mogen de aanwezige agrarische bedrijven niet in de weg zitten. Zo mag een woonfunctie in het buitengebied nooit een belemmering vormen voor de al bestaande agrarische bedrijfsvoering. Wel kijken we kritisch naar de omgeving: in bijzondere gebieden zoals het Middag- en Humsterland, of in open coulisselandschappen in het Zuidelijk Westerkwartier, moet herbestemming passen binnen de landschappelijke waarden.
- ▶ **Ruimte voor ontwikkelingen en innovaties.** De VVD wil dat agrarische ondernemers de ruimte krijgen om toekomstbestendig vooruit te komen. Dat kan bijvoorbeeld door innovaties in te zetten zoals kringlooplandbouw, mestvergisting en nieuwe vormen van teelt. Het mag niet zo zijn dat ondernemers die willen verduurzamen, juist worden belemmerd door de gemeente.
- ▶ **Ruimte voor (neven)activiteiten.** Er moet een inkomen gehaald kunnen worden uit het agrarisch bedrijf. De VVD wil economische (neven)activiteiten op het terrein van bijvoorbeeld toerisme, recreatie, landschapsbeheer, educatie en zorg, vrije verkoop van streekproducten aanmoedigen en mogelijk maken. We zijn voorstander van verbrede landbouw, waarbij bijvoorbeeld recreatie op het platteland gestimuleerd wordt (“agrotourisme”). Dit versterkt de lokale economie, vergroot de leefbaarheid en maakt het Westerkwartier aantrekkelijker voor inwoners, ondernemers en bezoekers.
- ▶ **Landschapsbeheer door boeren.** Agrarische ondernemers kunnen tegen betaling “groene en blauwe diensten” leveren. Ook willen we stimuleren dat boeren, tegen een marktconforme vergoeding, beheerstaken van de gemeente kunnen overnemen.
- ▶ **Ruimte voor schuilstallen.** De VVD wil dat het voor agrarische ondernemers, hippische ondernemers en ook hobbymatige diereneigenaren makkelijker wordt om schuilstallen te plaatsen rondom het erf of aan de rand van een weiland. Dat is nodig vanwege de klimaatverandering en goed voor het dierenwelzijn.

2.4 Hippische sector

Westerkwartier Paardenkwartier. De hippische sector speelt een steeds belangrijkere rol in het buitengebied van het Westerkwartier, zowel hobbymatig als bedrijfsmatig. Paardenhouderijen, maneges, opfokbedrijven, fokkers, maar ook aanverwante bedrijven zoals de fouragehandel, hoefsmeden en dierenartsen. Allemaal dragen ze bij aan de vitaliteit van ons platteland. De HJC Manege in Tolbert brengt onze regio (inter)nationale topsportevenementen, waar de hele wereld vertegenwoordigd wordt – met een economische afzet naar tal van regionale en lokale ondernemers. Tegelijkertijd biedt de hippische sector ook kansen om de landschappelijke waarden te versterken. Kortom: de hippische sector, die zowel elementen van agrarisch grondgebruik als ook meer recreatief gebruik in zich heeft, levert een positieve bijdrage aan ons platteland.

- **Planologisch ruimte bieden voor de hippische sector.** De VVD wil de ontwikkeling van de hippische sector (verder) stimuleren door ruimte te bieden. Daar waar mogelijk wordt flexibel en creatief omgegaan met (bedrijfsmatige) mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bebouwing – bijvoorbeeld door het vestigen van hippische ondernemers.
- **Planologisch maatwerk bieden voor de hippische sector.** Dit kan vooral worden bereikt door in het bestemmingsplannen voor het buitengebied binnen agrarische bouwvlakken niet alleen zuiver agrarische paardenhouderijen toe te staan. De VVD wil de vestigingsmogelijkheden verruimen voor hippische ondernemers. Dat kan bijvoorbeeld door binnen de agrarische bestemming ook een productiegerichte paardenhouderij (inclusief pensionstal) toe te staan. De VVD wil onderzoeken of een specifieke bestemming “paardenhouderij” of “hippisch” kan worden ingevoerd om daarmee meer ruimte te bieden aan de wensen van de hippische sector, zoals de gebruiksgespecialiseerde paardenhouderijen.
- **Landschapsbeheer door hippische ondernemers.** We stimuleren hippische ondernemers om bij te dragen aan landschapsbeheer door – tegen betaling – “groene en blauwe diensten” te leveren. Ook willen we mogelijk dat hippische ondernemers, tegen een marktconforme vergoeding, beheerstaken van de gemeente kunnen overnemen.
- **Ruiterpaden in het Westerkwartier.** De VVD wil dat naast voetpaden en fietspaden ook ruimte geboden wordt voor ruiterpaden in het buitengebied van het Westerkwartier. We zien een verdere samenwerking met terreinbeheerders en hippische ondernemers voor ons, zodat er samen gewerkt kan worden aan een netwerk van natuurvriendelijke ruiterpaden in combinatie met een goed onderhouden landschap.

2.5 Recreatie, Toerisme & Horeca

Het Westerkwartier vormt een uniek gebied in het centrum van Noord-Nederland. We hebben potentieel goud in handen met de nabijheid van Groningen en Drachten, het rustige Drenthe, en de wateren van Friesland. Met het open coulisselandschap in het Zuidelijk Westerkwartier en het historische cultuurlandschap van Middag-Humsterland is Westerkwartier het bezoeken waard. Westerkwartier heeft binnen haar grenzen vele parels, met diverse borgen, kerken, molens en leuke evenementen. Recreatie, horeca en toerisme kan een nog belangrijkere pijler worden van de lokale economie in het Westerkwartier. Dat zorgt voor werkgelegenheid, behoud van lokale voorzieningen en een aantrekkelijke leefomgeving voor zowel inwoners als bezoekers van het Westerkwartier.

Ondernemers maken onze winkelstraten bruisend en zorgen voor een sterke economie. We verwachten van ondernemers ook inzet, zoals de aankleding van het winkelcentrum of het aanzicht van de dorpscentra. Het is niet alleen aan de gemeente om te zorgen voor levendige winkelstraten. We stimuleren leuke initiatieven die onze dorpscentra nóg gezelliger en levendiger maken.

- **Promotie van het Westerkwartier.** Wij zijn van mening dat het promoten van het Westerkwartier bijdraagt aan het vestigingsklimaat voor ondernemers in de toeristische en recreatieve branche. De VVD streeft naar een stapsgewijze groei van de toeristische en recreatieve sector – doelgericht en met een langjarig commitment.

- ▶ **Meer ruimte voor overnachtingsplekken.** Het Westerkwartier kenmerkt zich op dit moment voornamelijk door meerdere Bed & Breakfasts. Het huidige aanbod van overnachtingsplekken in de provincie Groningen is voornamelijk gecentreerd in de stad Groningen. Het Westerkwartier heeft een unieke ligging als toegangspoort van de provincie Groningen. De VVD is van mening dat het Westerkwartier ook voldoende ruimte heeft voor grotere verblijfsaccommodaties en een groot congrescentrum. Daarmee bieden we ruimte voor zowel recreatieve bezoekers als zakelijke bezoekers en versterken we onze lokale economie.
- ▶ **De VVD is voor ruime openingstijden voor horeca en detailhandel.** Zelf kunnen ondernemers het beste beslissen wanneer hun bedrijf open of dicht gaat. We halen de ouderwetse regels uit de verordening dat winkels op zondagen en feestdagen gesloten moeten zijn.
- ▶ **Bruisende horecasector.** De VVD wil horecaondernemers de ruimte bieden om in vrijheid te kunnen ondernemen. Wij vinden het heel normaal dat horecagelegenheden tijdens sportwedstrijden een groot scherm op het terras plaatsen. Het horecabeleid dient een goede mix te zijn tussen ruimte voor ondernemen en bescherming van de omgeving en de openbare orde. Wanneer dit goed in balans is, kan de horecaondernemer rekenen op extra ruimte voor terrassen en ruime openingstijden. Hiermee belonen we goed gedrag.
- ▶ **Ruimte voor terrassen.** Het moet voor horecaondernemers aantrekkelijk zijn om in het Westerkwartier te ondernemen. Het uitbreiden van terrassen is mogelijk tijdens het terrasseizoen. Een vergunning voor een klein terras is niet nodig. De horecaondernemers zijn zelf verantwoordelijk voor afstemming met de directe omgeving.
- ▶ **De VVD is tegen de invoering van een toerismebelasting.** De gemeente moet ondernemers faciliteren en omarmen – niet belemmeren met beperkende regels en belastingen.
- ▶ **Een aantrekkelijk buitengebied voor iedereen.** We willen wandelen en fietsen in het buitengebied aantrekkelijker maken door een robuust netwerk van fietspaden en wandelpaden in het buitengebied, met voldoende rust- en zitplaatsen. Zo versterken we het Westerkwartier als een bestemming voor bezoekers, terwijl inwoners profiteren van de verbeteringen. We bieden ook ruimte voor nieuwe vormen van ondernemerschap – foodtrucks kunnen ons buitengebied nog aantrekkelijker maken voor dagtoerisme.
- ▶ **We sluiten de komst van vakantieparken en campings niet uit.** Steeds meer mensen in Nederland gaan op vakantie in eigen land. Het Westerkwartier biedt op dit moment te weinig plek voor vakantiegangers die op reis gaan met de camper of de caravan, of die in een huisje willen verblijven. Meer recreatieve ondernemers zorgen voor meer lokale werkgelegenheid en meer klanten voor andere lokale ondernemers. Een vitaal vakantiepark en meer campings in het buitengebied kunnen ook zorgen dat de lokale voorzieningen in kleine(re) dorpen kunnen blijven bestaan.
- ▶ **Landgoed Nienoord.** In het Westerkwartier neemt Nienoord een prominente plaats in voor wat betreft recreatie en toerisme. Bezoekers kunnen naar het Nationaal Rijtuigmuseum, de Borg van Nienoord, het Zwemkasteel Nienoord en Familiepark Nienoord. Wat ons betreft blijft Podium Nienoord op de huidige locatie. Door middel van muziekconcerten op de Borg en meer evenementen bij het podium kunnen nog

meer bezoekers aangetrokken worden, terwijl ook de inwoners en ondernemers kunnen profiteren van de bedrijvigheid.

2.6 Cultureel Ondernemerschap

Het Westerkwartier heeft een rijk aanbod aan culturele voorzieningen en evenementen voor alle leeftijden in zowel de dorpskernen als het buitengebied. Hiermee kunnen bezoekers ook aangetrokken worden tot ons mooie gebied. Door met elkaar samen te werken dragen we bij aan een leefbaar en aantrekkelijk Westerkwartier. Of het nu gaat om een muziektfestival, een dorpsfeest of een theater. Kunst en cultuur dragen bij aan onze identiteit. Daarom blijven we oog houden voor alle vormen van kunst en cultuur. Daarbij beschermen we ons erfgoed. Het Westerkwartier heeft erfgoed dat belangrijk en vaak bepalend is in het landschap of het dorp.

Het is niet aan een gemeente of aan de politiek om te bepalen wat kunst en cultuur is. Het uitgangspunt is dat de invulling van het culturele aanbod in het Westerkwartier uit de samenleving zelf moet komen. We maken de culturele sector minder afhankelijk van gemeentelijke subsidies. Het is namelijk wel aan de gemeente en aan de politiek om efficiënt en zuinig met belastinggeld om te gaan. De VVD kiest voor een ondernemende en bloeiende cultuursector, die vooral zelf aan de lat staat om zoveel mogelijk mensen te trekken.

- ▶ **Cultureel ondernemerschap wordt gestimuleerd.** Ruimte voor ondernemerschap in de culturele sector. We stimuleren samenwerking tussen culturele instellingen, onderwijs, (culturele) ondernemers en andere (markt)partijen.
- ▶ **Leegstand tegengaan door kunst en cultuur.** In overleg met pandeigenaren kunnen leegstaande winkelpanden wellicht ingezet worden voor (tijdelijke) expositieruimtes, waardoor de leegstand voorkomen wordt, de aantrekkelijkheid van dorpscentra wordt verbeterd en pandeigenaren niet met leegstaande panden blijven zitten.
- ▶ **Regeldruk verminderen.** De VVD helpt de culturele sector waar dat kan door regeldruk te verminderen – bijvoorbeeld door het afschaffen van de vergunningsplicht voor kleine evenementen. Voor de culturele activiteiten die in aanmerking komen voor een subsidie, willen we de regeldruk verder verminderen door een verlenging van de subsidietermijn. Hierdoor hoeven niet steeds dezelfde kosten gemaakt te worden voor het aanvragen van dezelfde subsidie.
- ▶ **De afhankelijkheid van subsidiestromen wordt verminderd.** We stimuleren de culturele sector om op een andere manier fondsen te verwerven – om niet afhankelijk te zijn en te blijven van gemeentelijke subsidies. Als voorwaarde voor het verkrijgen van subsidies mag ook wederkerigheid worden verwacht door zelf zorg te dragen voor een deel van de inkomsten. Subsidieaanvragen worden hierop getoetst. We stimuleren de culturele sector om onderling meer samen te werken of te fuseren om zo toekomstbestendigheid en onafhankelijkheid te vergroten.
- ▶ **Kunst, cultuur en erfgoed zijn van waarde voor iedereen.** Kunst en cultuur hoort in het Westerkwartier van iedereen te zijn. Het is geen voorrecht van een beperkte groep mensen. Kunst en cultuur is zoveel mogelijk toegankelijk voor iedereen en draagt bij aan een maatschappelijk doel.
- ▶ **Cultureel erfgoed moet gekoesterd worden.** Het Westerkwartier heeft prachtige locaties als de Borg van Nienoord, Coendersborg en de Allersmaborg. Te denken valt ook aan onze oude kerken, molens, en ook het gebied Middag-Humsterland. Initiatieven als de Open Monumentendag zijn waardevol. Cultuurhistorische evenementen zoals de Sinterklaasintoct, Sint Maarten, Koningsdag, paasvuren,

kermissen, braderieën, dorpsfeesten en carbidsschieten horen ook bij ons cultureel erfgoed!

2.7 Waar iedereen zijn steentje bijdraagt

Wie werkt, investeert in zichzelf en de samenleving. Werk geeft eigen waarde, zorgt voor sociale contacten en brengt brood op de plank. Voor inwoners die (tijdelijk of permanent) niet kunnen werken hoort een sociaal vangnet te bestaan – geen hangmat. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om mensen tijdelijk of permanent een steun in de rug te geven in moeilijke tijden. Het is wel van belang dat inwoners zo snel als mogelijk weer naar een betaalde baan worden geleid. Voor wie het niet vanzelfsprekend is om een betaalde baan te vinden, zoeken we naar een manier om de afstand op de arbeidsmarkt te verkleinen. Wie zich niet voldoende inzet, kan geconfronteerd worden met consequenties.

Werk geeft mensen economische vrijheid door inkomen. Werk geeft mensen vrijheid om zelfstandig keuzes te maken in het leven. Door te werken dragen mensen bij aan de lokale economie. De VVD wil een sterke lokale economie. Voor voldoende banen in het Westerkwartier, is een sterk vestigingsklimaat en ondernemersklimaat een absolute noodzaak. Voor iedereen die kan en wil werken, moet er werk zijn. Het moet voor ondernemers aantrekkelijk(er) worden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. Samenwerkingen tussen ondernemers, onderwijs en gemeente bevorderen het aantal werkplekken en stageplekken.

- ▶ **Werken moet lonen.** De VVD zet werkenden op één, omdat zij het Westerkwartier draaiende houden. Wie werkt moet beloond worden door er meer op vooruit te gaan dan mensen die niet willen werken. Dat is gewoon eerlijk. Als werken niet loont, valt de samenleving stil. Wanneer een inwoner van een uitkering naar een betaalde baan gaat, moet deze inwoner er in inkomen erop vooruitgaan. Het mag niet gebeuren dat iemand door een stapeling van uitkeringen, toeslagen en regelingen meer te besteden heeft dan iemand die hard werkt om rond te komen. De VVD wil regels en regelingen afschaffen of aanpassen die dit in de weg staan. We kiezen bij het minimumbeleid voor een maximumgrens van 100% van het minimumloon. Kinderen mogen echter niet de dupe worden van de inkomenssituatie waarin hun ouders en/of verzorgers in verkeren. Armoedevallen moeten voorkomen worden.
- ▶ **Ieder mens heeft talenten en mogelijkheden.** Te vaak wordt nog gedacht in onmogelijkheden in plaats van mogelijkheden. Te vaak wordt gekeken naar de arbeidsongeschiktheid van mensen in plaats van de arbeidsgeschiktheid. Omscholing, herscholing en bijscholing richt zich op de talenten en mogelijkheden van mensen – en hoe deze aansluiten op de arbeidsmarkt. Wanneer de kans op het verwerven van duurzaam inkomen groter is door middel van bijvoorbeeld (zelfstandig) ondernemerschap dan willen we daar ruimte en begeleiding voor bieden. Zo maken we een duurzame terugkeer naar werk mogelijk. We verwachten dat mensen die een baan krijgen aangeboden, die ook accepteren en zich hiervoor inzetten. Bij gebrek aan inzet kan dit gevolgen hebben.
- ▶ **Bijstand als springplank.** Sociale voorzieningen bieden een springplank naar werk en/of maatschappelijke participatie. We kijken kritisch naar de effectiviteit van sociale voorzieningen. Door mee te denken met onze inwoners en maatwerk te leveren komen we verder dan wanneer we een standaard plaatje draaien. Voor iedereen kan de weg naar werk anders zijn. We bieden intensief maatwerk in de begeleiding naar werk. Wanneer de stap naar regulier werk te groot is, begeleiden we inwoners naar beschutwerk en leerwerkplekken.

- **Van bijstand naar passend werk.** Voor sommige inwoners blijft de afstand tot de arbeidsmarkt definitief groot. Met behulp van sociale activering kan de maatschappelijke participatie worden verhoogd bij langdurige werklozen. Een sociaal isolement moet worden doorbroken of voorkomen. Voor wie niet (meer) kan werken, wordt gekeken naar mogelijkheden zoals een werkplek op maat als iemand een beperking heeft of zinvolle dagbesteding.
- **Wie naar vermogen bijdraagt kan op ondersteuning rekenen.** Wie een baan verliest heeft te maken met een ingrijpende gebeurtenis. De eigen verantwoordelijkheid van inwoners blijft vooropstaan. Wie bijstand krijgt van de samenleving, moet zich ook houden aan de daaraan verbonden verplichtingen. Het uitgangspunt is dat iedereen zich inzet en bijdraagt aan het Westerkwartier. We willen een intensieve begeleiding bij sollicitaties voor iedereen in de bijstand en een verplichte tegenprestatie, bijvoorbeeld als vrijwilliger in het dorpshuis of bij de plaatselijke (sport)vereniging.
- **Uitkeringsgerechtigden die onvoldoende ingeburgerd zijn,** kunnen als tegenprestatie verplicht worden op onderdelen te werken aan inburgering en integratie. De VVD is van mening dat de beheersing van de Nederlandse taal voor mensen in de bijstand geen enkele reden mag zijn om niet aan het werk te gaan. Dat is een “obstakel” die we kunnen oplossen. Iedereen die zich in het Westerkwartier vestigt en de taal nog onvoldoende beheerst wordt gestimuleerd om werk te accepteren waarvoor een mindere mate van taalbeheersing geen probleem is.
- **Fraude met uitkeringen is het misbruik maken van de solidariteit van onze samenleving.** Wanneer nodig krijgen mensen een steuntje in de rug. Wanneer misbruik gemaakt wordt van die solidariteit pakken we dit aan. Bij fraude moeten uitkeringen binnen de mogelijkheden van de wet volledig worden terugbetaald – inclusief een boete.
- **Inwoners en ondernemers mogen niet ten onrechte als fraudeurs bestempeld worden.** Bij de Toeslagenaffaire zijn mensen onterecht als fraudeur bestempeld. Het plegen van fraude is een misdrijf, maar het maken van een administratieve fout maakt iemand nog geen fraudeur. Dat moet in de toekomst voorkomen worden. Het oordeel over fraude moet uiteindelijk tot stand komen door mensen, niet door een computer.
- **De beste schuldhulpverlening is het voorkomen van schulden.** We willen dat de gemeente eerder kan signaleren of mensen in de schulden komen. Dat kan bijvoorbeeld door een samenwerking met woningbouwcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars. Deze instanties zien betalingsproblemen soms eerder dan de gemeente. Iedereen kan in de schulden komen, zelfs buiten zijn of haar schuld om. Als iemand werkloos wordt en genoodzaakt is om een uitkering aan te vragen, moet de gemeente proactief en op een respectvolle manier de inwoner helpen om te voorkomen dat hij in de schulden komt. De VVD staat voor een adequaat en actief beleid om mensen met schulden bij te staan. Het gesprek hierover mag voor ons geen taboe zijn, want het kan iedereen overkomen. We willen dat ZZP'ers moeten kunnen blijven werken en tegelijkertijd schuldhulpverlening krijgen.

2.8 Energietransitie

Voor een weerbare en veilige toekomst moeten we ons voorbereiden op klimaatverandering. We kiezen voor realisme in beleid. We moeten ons niet blindstaren op het creëren van een papieren werkelijkheid, maar ons richten op het goed uitvoeren van de plannen voor verduurzaming. Klimaatmaatregelen en duurzaamheidsmaatregelen gaan over de dagelijkse

praktijk van inwoners en ondernemers. Veel inwoners en ondernemers willen ook bijdragen. De gemeente moet hen de ruimte geven om dat ook te kunnen doen. De eerste stap is het besparen van energie. Daarom is het belangrijk dat inwoners en ondernemers zelf kijken wat mogelijk is door het nemen van energiebesparende maatregelen.

Als we mensen vragen om te verduurzamen, dan moet de overheid zijn zaken ook op orde hebben. Als bedrijven en huishoudens niet kunnen verduurzamen, omdat de overheid de zaakjes niet op orde heeft, bijvoorbeeld vanwege netcongestie of omdat de infrastructuur vertraagd is, dan mogen ondernemers en huishoudens rekenen op extra ruimte en tijd.

- ▶ **Haalbaarheid en betaalbaarheid als uitgangspunten.** Verduurzaming en innovatie moeten samengaan, want verduurzaming moet leiden tot vooruitgang. Daarnaast moeten bij gemeentelijke investeringen de kosten en de baten meegenomen worden in de afweging tot verduurzaming. Dat geldt niet alleen voor de maatschappelijke kosten en baten (denk aan klimaat en milieu), maar ook voor de economische kosten en baten. Uiteindelijk moet het wel haalbaar en betaalbaar blijven voor gewone gezinnen, eenpersoonshuishoudens en ondernemers. Groene en duurzame initiatieven mogen niet voor een structurele lastenverhoging zorgen.
- ▶ **Uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk is van cruciaal belang.** De komende jaren zal het Westerkwartier te maken krijgen met werkzaamheden om het bestaande elektriciteitsnetwerk uit te breiden. Het is belangrijk dat we de netbeheerder faciliteren en tegelijkertijd oog hebben voor inwoners en ondernemers die hinder gaan ondervinden van werkzaamheden.
- ▶ **Netcongestie aanpakken met slimme oplossingen.** We stimuleren innovaties en slimme oplossingen. Zo stimuleren we lokale energieopwekking en energieopslag om de druk op het elektriciteitsnetwerk te verminderen. Voor panden waar zonnepanelen meer opleveren dan voor eigen gebruik nodig is, zoals bij boerenschuren of bedrijfsgebouwen, stimuleren we slimme samenwerkingen. Het streven is dat inwoners en ondernemers dichtbij groene energie kunnen delen. Daarnaast zetten we in op samenwerking met netbeheerders en zetten we in op innovatieve technologieën, zoals buurtbatterijen en energiehubs. Zo kunnen we de energievraag en het energieaanbod beter balanceren.
- ▶ **Geen windmolenparken in het Westerkwartier.** Windmolens horen niet in het landschap van het Westerkwartier. Er komen geen windmolenparken als het aan ons ligt. Wel moet het mogelijk zijn voor ondernemers om kleine windmolens te plaatsen, zoals onze agrarische ondernemers in het buitengebied.
- ▶ **Geen zonneparken in het Westerkwartier.** We gebruiken daken en parkeerplaatsen in plaats van weilanden voor zonnepanelen. Dat betekent ook dat zonnepanelen niet op waardevolle landbouwgrond komen. Bij grotere parkeervoorzieningen kijken we naar dubbelgebruik, door een dak van zonnepanelen en/of door een waterberging mogelijk te maken.

3. Financiën

Een gemeente is pas gezond als de financiën op orde zijn. Belastinggeld wordt verdiend door onze inwoners en ondernemers. Elke euro die de gemeente als belasting heft, kan een inwoner of een ondernemer niet meer zelf uitgeven. Mede om die reden zijn we voor minder en lagere belastingen voor inwoners en ondernemers. Minder geld voor de gemeente betekent ook minder geld voor de publieke zaak. Leuke dingen doen voor inwoners is prachtig, maar het is ook duur. Om het huishoudboekje van de gemeente op orde te houden, kiezen we voor minder uitgeven in plaats van hogere belastingen. Veel gemeenten in Nederland krijgen te maken met een forse financiële terugval – het zogeheten “Ravijnjaar”. Het Ravijnjaar vraagt om keuzes. Ook de gemeente Westerkwartier staat voor moeilijke keuzes. Het ontslaat lokale bestuurders niet van de verplichting om keuzes te maken. Voor de VVD is het uitgangspunt helder: gemeenschapsgeld moet zuinig en efficiënt besteed worden aan de kerntaken van de gemeente. Dat zijn openbare orde en veiligheid, woningbouw, infrastructuur, een vrij en sterk ondernemersklimaat, onderwijshuisvesting, basisgezondheidszorg, en het vormen van een sociaal vangnet – maar geen hangmat. Prestigeprojecten, dure verbouwingen en onnodige subsidies gaan wat ons betreft van tafel. De VVD wil een overheid die sterk genoeg is om de vrijheid te beschermen en klein genoeg is om de vrijheid niet te bedreigen.

- ▶ **Naar een realistische programmabegroting.** Betrouwbaar bestuur betekent ook dat de financiën op orde zijn. De uitgangspunten voor de VVD zijn een reële en langjarig sluitende begroting met een gezonde reservepositie, een tijdig opgestelde en overzichtelijke jaarrekening en een overzichtelijk en gezond meerjarenperspectief met duidelijke en goed gemotiveerde keuzes. De begroting moet voldoende buffer (reserves) hebben om risico's op te vangen. Het ambitieniveau van de gemeente moet in overeenstemming zijn met de beschikbare middelen. Door fundamentele beleidskeuzes moeten de uitgaven beargumenteerd en gewogen worden naar nut en noodzaak. Structurele uitgaven worden gedekt met structurele middelen – niet met incidenteel geld. Financiële meevallers mogen niet worden gebruikt voor structurele uitgaven, maar vloeien terug naar de algemene reserve. Financiële tekorten worden opgelost binnen de programmabegroting. Financiële tekorten binnen een bepaald taakveld worden primair binnen dit taakveld gedekt.
- ▶ **De gemeente is eerlijk en transparant over de inkomsten en de uitgaven.** De financiële stukken zijn helder leesbaar en digitaal goed toegankelijk. Inwoners en ondernemers moeten jaarlijks kunnen (in)zien waar belastinggeld naartoe gaat en wat de besteding concreet oplevert. Rapportages aan de gemeenteraad zijn helder, tijdig, compleet en begrijpelijk, zowel in totaliteit als per programmaonderdeel.
- ▶ **De gemeente moet zuinig omgaan met het geld van Westerkwartierders.** Lokale lasten maken we zo laag als mogelijk. Dat kan door te focussen op de kerntaken van de gemeente en te stoppen met hobbyprojecten en risicovolle gemeentelijke bedrijven. Wij willen dat opgehouden wordt met de automatische reactie om inwoners en ondernemers als een “melkkoe” te gebruiken om politieke wensenlijstjes mogelijk te maken. Geld gaat naar wat écht belangrijk is. Zo beschermen we de portemonnee van onze inwoners en ondernemers, en houden we Westerkwartier leefbaar en betaalbaar.
- ▶ **Lagere woonlasten in het Westerkwartier.** De woonlasten voor inwoners in het Westerkwartier ligt boven het landelijke en provinciale gemiddelde. Dit is mede het gevolg van politieke keuzes die in het verleden gemaakt zijn door andere politieke partijen. Steeds weer werd gekozen voor nieuwe belastingverhogingen om de eigen politieke wensen te betalen en durfde men geen moeilijke beslissingen te nemen. Voor veel huishoudens en ondernemers is dit een forse last.

- ▶ **De VVD wil geen nieuwe verhogingen van de onroerendezaakbelasting (OZB).** Wij willen geen nieuwe verhogingen van de OZB. Alleen een stijging met de inflatiecorrectie is bespreekbaar. Sterker nog: als de ruimte er is, willen we eerdere verhogingen terugdraaien. We pleiten ook voor meer harmonisatie tussen bedrijfspanden en woonhuizen voor de OZB om het bedrijfsleven meer te ontzien. Maar we zijn ook eerlijk: dit kan alleen als we voldoende besparen op andere uitgaven of als het Rijk gemeenten structureel meer middelen geeft. Als er een uitbreiding van het gemeentelijk takenpakket vanuit het Rijk of de Provincie komt, moet daar ook een uitbreiding van de financiële middelen bij zitten. Geen loze belofte, maar een duidelijke ambitie waar we ons hard voor willen maken. Zo leggen we de rekening niet bij hardwerkende inwoners en ondernemers neer, maar bij de gemeente zelf.
- ▶ **De VVD is geen voorstander van nieuwe belastingen**, want dat leidt alleen maar tot een lastenstijging voor de inwoners en de ondernemers. Dat betekent dat we geen voorstander zijn van de invoering van bijvoorbeeld een hondenbelasting of een toeristenbelasting.
- ▶ **Gemeentelijke leges zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de kostprijs.** Het uitgangspunt is voor ons: “De gebruiker betaalt”. De kosten voor het werk van de gemeente moeten zo laag mogelijk zijn. Het is niet acceptabel als allerlei kosten op inwoners en ondernemers afgewenteld worden.
- ▶ **Slim aanbesteden.** De gemeente moet in haar aanbestedingen is essentie streven naar de beste producten of diensten tegen de laagste prijs. Het gaat immers om belastinggeld.
- ▶ **Subsidiegeld is ook belastinggeld.** Als je gericht bent op subsidies, sta je met de rug naar de markt. De gemeente moet zuinig, efficiënt en transparant omgaan met belastinggeld. Om die reden gaat de gemeente terughoudend om met subsidies. Inwoners en ondernemers krijgen inzicht via een subsidieregister.
- ▶ **De vervuiler betaalt.** Het uitgangspunt voor de VVD is dat de vervuiler betaalt en dat goed gedrag wordt beloond. De verwerking van afvalstromen moet het liefst zo goedkoop en efficiënt mogelijk gebeuren. Dat vereist expertise, inzicht en een doordachte aanbesteding.
- ▶ **Inwoners kunnen afval zo goedkoop mogelijk kwijt.** Daarbij streven we zoveel mogelijk naar hergebruik en recycling. De kosten voor inwoners en ondernemers voor afvalinzameling moeten zo laag mogelijk gehouden worden. Hierdoor proberen we ook zwerfafval en illegale stort te voorkomen. Waar mogelijk zetten we in op de plaatsing van ondergrondse afvalcontainers om het straatbeeld te verfraaien en het gemak van inwoners te verhogen.
- ▶ **Van afval naar grondstof.** Het is belangrijk dat zoveel mogelijk grondstoffen uit het afval wordt gesorteerd zolang dit geen permanente kostenstijging met zich meebrengt. Dit betekent dat een circulaire economie en hergebruik zorgen dat we minder grondstoffen nodig hebben uit andere landen. We moeten zoveel mogelijk kunnen voorzien in onze eigen grondstoffenbehoefte als Nederland. Door afval te benutten als grondstof, verkleinen we onze afhankelijkheid en houden we onze productie concurrerend.

- ▶ ***We streven naar een goed werkend en betaalbaar riool.*** We vinden het normaal dat iedereen die hiervan gebruik maakt ook bijdraagt aan de kosten. Of je nu een huis huurt of een huis bezit. De rioolheffing moet kostendekkend zijn.

4. Bouwen aan een leefbaar Westerkwartier

4.1 Bouwen, Bouwen, Bouwen – Deel 1

Een huis is een thuis. De plek waar je je veilig en prettig wilt voelen. Het is onze wens dat iedereen een passende woning kan vinden, en dat onze inwoners op ieder moment in hun leven het juiste huis kunnen vinden. Een huis dat aangepast kan worden aan de levensfase waarin je je bevindt. Op dit moment is het voor een starter of jongere lastig om een woning te krijgen. Wij willen jongeren behouden voor het Noorden en proberen te voorkomen dat ze wegtrekken naar het westen van het land. De woningmarkt is uit de bocht gevlogen door veel vraag en te weinig aanbod. Bouwen is dé oplossing voor het woningtekort. De VVD zet in op een divers, betaalbaar en toekomstbestendig woningaanbod. Wij willen dat het Westerkwartier een groter aanbod krijgt van het type woningen voor starters, huishoudens en senioren. We vinden dat er ook te weinig woningen zijn voor eenpersoonshuishoudens, waar we ook rekening mee willen houden. Ook voor senioren geldt dat de mogelijkheden om door te stromen naar een geschikte woning of gewenste woonvorm beperkt zijn. De VVD wil dat er voldoende nieuwe huizen bijgebouwd worden, zodat iedereen betaalbaar in onze gemeente kan (blijven) wonen – ook in de kleinere dorpen. Door te bouwen voor álle doelgroepen en onnodige blokkades weg te nemen, zorgen we dat wonen in het Westerkwartier weer haalbaar en betaalbaar wordt. We gaan daarom schrappen in regels, procedures en bureaucratie.

- ▶ **Behoud van de identiteit van onze dorpen.** Alle 41 dorpen in het Westerkwartier hebben een eigen identiteit, karakter en geschiedenis. Het is belangrijk om de eigen identiteit en de leefbaarheid in onze dorpskernen te behouden.
- ▶ **Minder regels.** Wij streven naar minder regels en een vereenvoudiging van de ruimtelijke ordening. De Omgevingswet biedt de kans om het beleid meer liberaal in te richten – van “nee, tenzij” naar “ja, mits”. We zien te vaak dat vergunningen moet worden aangevraagd of meldingen moeten worden gemaakt voor bijvoorbeeld kleine verbouwingen aan een huis die de constructie niet raken, zoals het vervangen van kozijnen. Wij willen meer vergunningsvrij en meldingsvrij bouwen en geven inwoners en ondernemers daarmee meer ruimte en verminderen de bemoeienis en regelzucht van de gemeente.
- ▶ **Sneller vergunningen verlenen.** We streven ernaar om vergunningen zonder uitstel te verlenen. Als een (eenvoudige) vergunningsaanvraag bij de gemeente te lang duurt, wordt deze automatisch goedgekeurd.
- ▶ **Als een gemeente te laat is met het verlenen van een bouwvergunning,** worden de leges (kosten voor de vergunningsaanvraag) kwijtgescholden. Van inwoners en ondernemers wordt verwacht dat ze zich aan termijnen houden, dat mogen ze ook terug verwachten.
- ▶ **Bezwaarschriften.** De gemeente moet snel reageren op bezwaren over bouwvergunningen. Deze bezwaren moeten extra snel worden behandeld, zodat de huizen sneller gebouwd kunnen worden. Wij willen tempo maken met de bouw van extra woningen. De gemeente heeft daarbij een verantwoordelijkheid, maar inwoners ook. Wij doen een beroep op mensen om niet te snel een bezwaarschrift in te dienen. De VVD kiest voor de woningzoekenden in plaats van vleermuizen, plantjes en bezwaarmakers.

- ▶ **Afschaffen van de gemeentelijke welstandscommissie.** Geen mens wil in een lelijk huis wonen. De welstandscommissie zorgt voor vertraging van procedures, onnodige regels en vervelende bemoeizucht. Voor de VVD is de welstandscommissie overbodig.
- ▶ **We zijn tegen het illegaal kraken van woningen en panden.** Wij vinden het normaal dat mensen met hun handen van andermans spullen afblijven. De gemeente grijpt actief in om kraakpanden snel leeg te krijgen. We zorgen dat krakers altijd binnen 24 uur op straat worden gezet.
- ▶ **Doorbraak forceren in het dossier-Discotheek Pruim.** Jarenlang wordt al in de Leekster en Westerkwartierse politiek gesproken en aangemodderd over het terrein van Discotheek Pruim in Zevenhuizen. De VVD wil dat onderzocht wordt of een doorbraak geforceerd kan worden op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten. Hierdoor zou in de toekomst het terrein op basis van de marktprijs aangekocht kunnen worden, waarna ruimtelijke ontwikkelingen weer mogelijk zijn en de verloedering voorgoed voorbij is.

4.2 Bouwen, Bouwen, Bouwen – Deel 2

De sleutel van jouw eigen koopwoning is dé sleutel tot vrijheid. Het eigen koophuis is een investering in jezelf, want je bouwt eigen vermogen op. Door de aanhoudende krapte op de woningmarkt raakt het eigen koophuis voor steeds meer mensen uit zicht. Dat is een groot probleem. De VVD is dé partij van het eigen koophuis. Wij hechten veel waarde aan de vrije beschikking van een eigenaar over zijn eigendom. We zijn voorstander van het bevorderen van eigen woningbezit, vanwege de vrijheid die het onze inwoners geeft. Niet alleen de elite, maar mensen met een gewone baan moeten ook een koophuis kunnen betalen.

Niet iedereen kan of wil een huis kopen. Voor deze mensen zorgen we voor een gezonde huurmarkt in het Westerkwartier. Binnen de grenzen van de wetgeving willen we vooral bouwen voor woningzoekenden die een historische of economische binding hebben met het Westerkwartier. Woningzoekenden die een economische of maatschappelijke binding met het Westerkwartier hebben, moeten wat ons betreft voorrang krijgen bij de toewijzing van een sociale huurwoning. We onderzoeken of dit geregeld kan worden via de huisvestingsverordening. De VVD wil een gevarieerd woningaanbod in de woonwijken – een mix van sociale huur, vrije huur en koopwoningen. We maken afspraken met de woningbouwcorporaties om in woonwijken de balans te herstellen.

- ▶ **Bouwen, bouwen, bouwen.** We nemen de behoefte van woningzoekenden en de haalbaarheid van woonplannen en dorpsvisies als uitgangspunt bij het formuleren van lokaal woningbouwbeleid. Een gevarieerd woningaanbod met voldoende keuzemogelijkheden kan alleen worden gerealiseerd als op uiteenlopende plekken woningbouw mogelijk is. Wat ons betreft kunnen woningen gebouwd worden in alle dorpen – passend bij de schaalgrootte en het karakter om zo bij te dragen aan de vitaliteit in onze dorpen.
- ▶ **Bouwen binnen de bebouwde kom.** We geven prioriteit aan het bouwen van woningen op bestaande locaties in de dorpen (“inbreiden”). Door geschikte ruimte binnen de bebouwde kom en de aanpak van lelijke locaties, kunnen we nieuwe woningen bouwen.
- ▶ **We zetten in op “hoogbouw” in de grotere dorpskernen.** Door te kiezen voor (beperkte) hoogbouw beperken we ook de ruimtelijke druk in het buitengebied, terwijl

we wel woningen bouwen. Daarom gaan we de hoogte in waar dit kan én past binnen het straatbeeld.

- ▶ **Doorgaan met bouwen.** Het niet kunnen realiseren van voldoende sociale huurwoningen, mag geen belemmering vormen voor het bouwen of uitbreiden van woonwijken of straten. De VVD wil dat de gemeente zich niet blindstaart naar het halen van een bepaald percentage aan sociale huurwoningen. Als het niet lukt om voldoende sociale huurwoningen te bouwen, kan de vrijgekomen ruimte worden benut voor het bouwen van meer koopwoningen.
- ▶ **Meer woningen voor ouderen.** Geschikte woonruimte voor ouderen realiseren we door het bouwen van aangepaste woningen en het faciliteren van seniorencomplexen met zorgfaciliteiten. Voor senioren realiseren we aantrekkelijke woningen, zoals appartementen of andere woonvormen. Dat bevordert doorstroming op de woningmarkt en maakt weer ruimte vrij voor starters en gezinnen.
- ▶ **We zetten in op creatieve oplossingen om het huidige woningtekort te lijf te gaan.** We willen ook inzetten op alternatieve kansen zoals woonboten, woonstudio's en tiny houses. We willen ook aan de slag gaan met creatieve, nieuwe woonvormen, zoals kangoeroewoningen, prefab woningen, knarrenhofjes en woonhofjes.
- ▶ **Splitsen en ombouwen.** Particuliere bouwinitiatieven en de splitsing van woningen worden gestimuleerd. Het moet eenvoudig zijn om bestaande panden in meerdere woningen te splitsen. Zo benutten we bestaande ruimte beter en creëren we sneller betaalbare woonplekken. Ook het ombouwen van leegstaande gebouwen tot woningen wordt gemakkelijk gemaakt. Denk aan leegstaande kantoren, kerken, winkels, voormalige boerderijen of scholen, die prima tot woonruimte kunnen worden getransformeerd.
- ▶ **Geen verhoging van de onroerendezaakbelasting.** Pogingen van andere politieke partijen om het eigen huis zwaarder te belasten, wijzen wij hard af. De VVD kiest voor betaalbaarheid. Jouw koophuis is geen "melkkoe" voor de gemeente. De stijging van de onroerendezaakbelasting mag alleen met een inflatiecorrectie.
- ▶ **Meer betaalbare huurwoningen.** We willen meer betaalbare huurwoningen en maken hierbij heldere afspraken over met particuliere investeerders, commerciële marktpartijen en woningbouwcorporaties.
- ▶ **Ruimte voor de vrije huurmarkt.** Een te klein deel van de woningvoorraad in het Westerkwartier bestaat op dit moment uit de vrije verhuur. Projectontwikkelaars krijgen van ons de ruimte om woningen te bouwen voor de particuliere verhuur, zodat we doorstroming creëren vanuit sociale huurwoningen en vrije huurwoningen. Het moet voor particulieren ook aantrekkelijk(er) worden om te investeren in huurwoningen en verhuur moet weer lonen.
- ▶ **Woningbouwcorporaties houden zich bezig met kerntaken:** het bouwen, beheren en verhuren van sociale huurwoningen die bestemd zijn voor eenpersoonshuishoudens of gezinnen met een kleiner budget. De wachtlijsten voor de sociale huur zijn lang – jaarlijks komt slechts een deel van de woningen vrij, waarvan een deel naar urgente gevallen en statushouders gaat. De woningbouwcorporaties stimuleren de doorstroom en pakken scheef wonen aan. We willen ook ruimte geven aan mensen om samen met vrienden of familieleden één woning te huren met één gezamenlijk huurcontract, zodat (gezins)woningen betaalbaar en bereikbaar worden.

Dit kan vastgelegd worden in prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie(s), zodat onnodige belemmeringen in beleid en regels worden geschrapt. Daarbij hebben we blijvende aandacht voor de leefbaarheid in onze wijken.

4.3 Waar het prettig wonen is

Wie al een huis heeft, wil er ook prettig en veilig kunnen blijven wonen. We wonen allemaal graag in een dorp en omgeving waar we ons thuis voelen. Een omgeving die groen, veilig en schoon is. Waar mensen met elkaar een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de buurt – en ook de eigen tuin, balkon en straat schoonhouden. De openbare ruimte moet leefbaar, bereikbaar en veilig zijn. Zo moeten mensen met een rollator, rolstoel of een ander hulpmiddel over de stoep kunnen zonder te struikelen over pollen gras of losliggende stoeptegels. Voor een weerbare en veilige toekomst moeten we ons voorbereiden op klimaatverandering. Dat betekent dat we bij ruimtelijke inrichting de gevolgen van klimaatverandering meenemen – en rekening houden met extreme weersomstandigheden. We willen voldoende vergroening, parkeerplekken en speelplekken die aansluiten bij de behoeften van bewoners. Groene wijken bieden een mooie omgeving, verminderen hittestress, dragen bij aan een beter klimaat en geven ruimte om te sporten, spelen en recreëren.

- ▶ **Het storten van afval, waaronder tuinafval, in de openbare ruimte moet voorkomen worden.** Het is daarom van belang dat het storten van afval op de milieustraat zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt wordt. Overtreders van afvalstorting moeten daar waar mogelijk worden opgespoord en bestraft. De VVD verwacht ook inzet van inwoners en ondernemers om de openbare ruimte schoon, veilig en leefbaar te houden.
- ▶ **We gaan voor goed beheer en onderhoud van wegen, bermen en paden.** De kwaliteit van wegen, fietspaden, voetpaden en ruiterspaden moet op peil worden gehouden, zodat geen onnodige verslechtering optreedt met als gevolg onveilige situaties en onverwachte financiële tegenvallers. Het beheer en onderhoud van onze infrastructuur, waarbij ook gedacht moet worden aan bruggen en aanlegplaatsen, is een kerntaak van de gemeente. De VVD vindt dat het beheer en onderhoud planmatig moet geschieden, vertaald in meerjarige onderhoud- en investeringsprogramma's, waarbij onze voorkeur uitgaat naar een bestemmingsreserve op de begroting. Zo kan het onderhoudsniveau op peil blijven en zijn de benodigde investeringen voor beheer en onderhoud ook voor de middellange en lange termijn inzichtelijk en verzekerd.
- ▶ **De VVD wil dat de algemene kapvergunning wordt afgeschaft.** Inwoners en ondernemers kunnen zelf prima beslissen of een boom gekapt kan worden op hun eigen terrein. Wel kunnen we ons voorstellen dat een lijst met beschermde bomen en houtsingels in het coulisselandschap wordt gemaakt om deze te behouden.
- ▶ **Realistische parkeernormen.** Parkeernormen mogen er nooit voor zorgen dat inwoners hun auto niet meer in de buurt van hun huis kunnen parkeren. Het Westerkwartier is een plattelandsgemeente, onze inwoners hebben de auto gewoon nodig. Bij nieuwbouw moeten voldoende parkeerplaatsen in het project zijn meegenomen. In bestaande woonwijken met parkeerproblemen kijken we naar extra parkeermogelijkheden.
- ▶ **Kwaliteitsniveau openbare ruimte.** De VVD wil in principe een hoger kwaliteits- en onderhoudsniveau nastreven voor de openbare ruimte binnen de bebouwde kom dan in het buitengebied. Dit mag echter in het buitengebied niet leiden tot onveilige situaties en wildernis. Het maai- en snoeibeleid sluit aan op de seizoenen van het jaar. Het maai-beleid is intensief waar nodig, extensief waar dat kan.

- ▶ **Melding Openbare Ruimte (MOR).** De VVD vindt dat de gemeente snel en oplossingsgericht moet reageren op meldingen van inwoners en ondernemers over de openbare ruimte. De inwoners en ondernemers zijn de oren en de ogen van de gemeente. Het ligt binnen de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners en ondernemers om een melding te maken van een onveilige situatie, hinder of een niet goed onderhouden omgeving.
- ▶ **De vervuiler betaalt.** Hondenpoep, zwerfvuil, vuilnis rondom afvalcontainers, graffiti en andere overlast moet worden aangepakt. Vernielingen worden hersteld. De kosten hiervan worden zoveel mogelijk verhaald op de veroorzaker.
- ▶ **Aanleg van groen in de openbare ruimte.** We stimuleren de aanleg van openbaar groen in de openbare ruimte – als een middel om hittestress tegen te gaan, wateroverlast te beperken, een ruimte voor “ontmoeten en ontspannen” en een steun in de rug van de biodiversiteit.
- ▶ **Vergroenen van nieuwe bebouwing.** We houden bij de bouw van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen rekening met de kwaliteit van de bodem en de beschikbaarheid van (drink)water. Bij de bouw van nieuwe woonwijken moet de ontwikkelaar maatregelen nemen om goed om te gaan met extreme regenval en met periodes van droogte en hittestress. Parkeerplaatsen kunnen groen ingericht worden en geschikt gemaakt worden voor veranderende weersomstandigheden. Zo kan gekozen worden voor waterdoorlaatbare tegels of de plaatsing van bomen op een parkeerplaats.
- ▶ **Vergroenen van bestaande bebouwing.** Op de plekken waar stenen geen functie hebben, kan groen aangeplant worden. Het zou fijn zijn als inwoners ook de voortuinen, achtertuin en gevels vergroenen, maar dat ligt altijd binnen de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner. Samen met inwoners en lokale hoveniers kunnen we ervoor zorgen dat onze dorpskernen en woonwijken kleur en trots uitstralen. Initiatieven van inwoners en ondernemers om openbaar groen te beheren worden gefaciliteerd en gestimuleerd.
- ▶ **Biodiversiteit.** Bij het aanleggen van nieuw openbaar groen of het herinrichten van bestaand openbaar groen zorgen we voor planten waar onze natuur wat mee kan. Er worden uitsluitend inheemse planten geplaatst om de biodiversiteit te ondersteunen en invasieve exoten te voorkomen.
- ▶ **Samenwerking tussen gemeente, waterschappen en belanghebbenden.** Om wateroverlast te helpen verminderen en maatregelen te nemen om gevolgen van hitte en droogte op te vangen wordt samengewerkt. Zowel bij bouwplannen als beheer en onderhoud van de openbare ruimte, wordt rekening gehouden met bodem en waterbeheer – het beter vasthouden van water, tegengaan van verspilling en stimuleren van het hergebruik van water. Zo kunnen waterbergingen gerealiseerd worden in parken en groengebieden.
- ▶ **Natuur is belangrijk en verdient bescherming.** We realiseren ons echter dat de ruimte in het buitengebied schaars is. Om deze reden blijven we altijd kritisch kijken naar wat haalbaar en realistisch is – met een balans tussen natuur, wonen, ondernemen en recreatie.
- ▶ **Natuur kan ook schadelijk zijn.** We zien in toenemende mate dat (beschermde) diersoorten en planten overlast en schade veroorzaken. Denk aan de

eikenprocessierups, steenmarters, wolven, bevers, grote waternavel, de Amerikaanse rivierkreeft en Jacobskruiskruid. Problemen moeten proactief worden aangepakt indien mogelijk. De VVD koestert de jagersverenigingen, en wil hen de ruimte geven. Zo nodig door een actieve lobby richting de provincie Groningen, Den Haag en/of Brussel als wet- en regelgeving moet worden veranderd.

- ▶ **Natuur moet (ruimtelijke) ontwikkelingen niet in de weg staan.** We hebben gezien dat de provincie soms gebieden aanwijst om een zekere status te geven, bijvoorbeeld als weidevogelgebied. Hierdoor kunnen bepaalde ontwikkelingen, zoals de realisatie van een veilige fietsroute voor scholieren van Oldekerk-Niekerk naar Tolbert-Leek, niet van de grond komen. Een ander voorbeeld is het Podium Nienoord Leek. We willen inzetten op bestuurlijke druk richting de provincie om ontwikkelingen niet langer in de weg te staan door natuuraanwijzingen.
- ▶ **Herstel en bescherming van het coulisselandschap.** Het Zuidelijk Westerkwartier wordt gekenmerkt door een coulisselandschap – een landschap met een kleinschalige en besloten structuur. Dit wordt veroorzaakt door de vele houtsingels en houtwallen die het zicht op het achterliggende landschap steeds laten wisselen. De VVD wil het coulisselandschap beschermen en daar waar het kan herstellen.
- ▶ **Waterbergingsgebieden zijn geen natuurgebieden.** Deze gebieden zijn oorspronkelijk aangelegd om ons te beschermen tegen hoogwater. Dat er sprake is van natuurontwikkeling is een leuke bijvangst. Dat betekent nog niet dat waterbeschermingsgebieden de status van natuurgebied moeten krijgen.
- ▶ **Toegankelijke natuurgebieden.** We vinden dat natuurgebieden voor zover dat mogelijk is ook toegankelijk moeten zijn voor het grotere publiek. Deze gebieden zijn met belastinggeld gerealiseerd, waardoor mensen er ook van moeten kunnen genieten.

4.4 Middag-Humsterland

Het Middag-Humsterland is het oudste cultuurlandschap van West-Europa. Met wierdendorpen, oude kerken en een open landschap, heeft het gebied als Nationaal Landschap een unieke waarde voor onze gemeente en voor heel Nederland. De VVD erkent deze waarde. We koesteren en beschermen het erfgoed tegen verrommeling. Tegelijkertijd is de VVD van mening dat het gebied niet een openluchtmuseum is, maar ook een woon- en een werkgebied. Inwoners en ondernemers moeten de ruimte hebben om te ondernemen, te wonen en te leven. Voor ons betekent dit dat natuur en cultuurhistorie hand in hand gaat met toekomstbestendige landbouw, kleinschalige woningbouw en recreatieve voorzieningen.

- ▶ **Beschermen van de dorpsaangezichten in het Middag-Humsterland.** De VVD vindt dat de unieke dorpskernen in het Middag-Humsterland het beschermen waard zijn. Om die reden willen we algemene regels opstellen voor het Middag-Humsterland, waardoor woningen en andere gebouwen in dezelfde (historische) stijl gebouwd worden. Bij (her)nieuwbouw of sloop-nieuwbouw keert men terug naar een meer historische uitstraling. Hiermee beschermen we het historische karakter van het Middag-Humsterland. Voor de bewoners en ook voor de bezoekers. Als algemene regels geen soelaas bieden, is de VVD van mening dat een speciale welstandscommissie kan worden opgericht voor het gebied Middag-Humsterland.

4.5 Onderwijs(huisvesting)

Onderwijs is de springplank naar een fijne en vrije toekomst. We vinden dat alle kinderen een gelijke kans moeten krijgen om de keuze te maken om het beste uit zichzelf te halen. Onderwijs biedt kinderen en jongeren de kans op een gelijke start. Onderwijs investeert in onze toekomst. We staan voor het investeren in kinderen en hun talenten. School is meer dan het leren rekenen en schrijven – het is de plek waar kinderen zichzelf leren kennen, zich ontwikkelen en leren om samen te zijn met anderen.

- **Meerjarig investeringsprogramma onderwijshuisvesting.** De onderwijshuisvesting van de basisscholen is een taak van de gemeente. We zien de bouw van (basis)scholen graag planmatig geschieden – vertaald in een meerjarig investeringsprogramma. Onze voorkeur gaat uit naar een gereserveerd budget in de begroting, zodat we duidelijke keuzes kunnen maken op de middellange en de lange termijn. Hiermee geven we duidelijkheid aan de scholen en inwoners die soms al jarenlang wachten op duidelijkheid. Zo kan de onderwijshuisvesting doorgaan en zijn de benodigde kosten en baten ook zichtbaar.
- **Samenwerkingsscholen hebben onze voorkeur.** Scholen waarbinnen zowel openbaar onderwijs als christelijk onderwijs in een geïntegreerde vorm worden verzorgd hebben onze voorkeur. Kinderen moeten zich welkom voelen op alle scholen.
- **Wij gaan voor het bouwen van Integrale Kind Centra (IKC's).** We willen doorgaan met het ontwikkelen van zogeheten Integrale Kind Centra, waarin onderwijs, welzijnsactiviteiten en (kinder)opvang geïntegreerd zijn. Hierbij is het belangrijk dat we de gelden van onderwijs “ontschotten”. De VVD vindt het belangrijk dat de (kinder)opvang een commerciële markt blijft waarbij alle marktpartijen een eerlijke kans krijgen om onderdeel te zijn van een IKC. Een school wordt daarmee een multifunctionele plek voor ontmoeting en heeft naast de sociale functie ook een verbindende functie in het dorp of in de woonwijk. Bijkomend voordeel is dat de (taal)achterstanden bij kinderen aangepakt kunnen worden, zodat de ontwikkelkansen van kinderen worden vergroot. Dat kan bijvoorbeeld op de peuterspeelzaal of op de kinderdagverblijven. Kortom: één locatie, en één pedagogische visie voor kinderen van 0 t/m 12 jaar.
- **Scholen zijn goed en veilig bereikbaar voor iedereen.** We willen bijdragen aan een veilige toegang met veilige wandelpaden, fietsroutes en wegen. Daarom brengen we onveilige verkeerssituaties rondom de scholen in beeld door proactief contact te hebben met scholen en omwonenden. Per schoollocatie wordt gekeken wat eventuele noodzakelijke verkeersmaatregelen zijn, zoals het invoeren van een schoolzone of ruimte voor “tút en d'r út”-parkeerplekken.
- **Scholen moeten veilige plekken zijn waar kinderen zich thuis voelen.** De scholen hebben nadrukkelijk een taak bij vroeg signalering van huiselijk geweld, radicalisering en loverboys. De scholen werken samen met de gemeente, politie en justitie.
- **Kwaliteit van het basisonderwijs.** Schoolbesturen zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van het onderwijs. De Medezeggenschapsraad (MR) van een basisschool draagt ook (mede)verantwoordelijkheid. Uiteindelijk is de Onderwijsinspectie aan zet om de kwaliteit van het onderwijs te controleren. De gemeente(raad) is slechts extern toezichthouder en gesprekspartner – en gaat zeker niet over de inhoud van het onderwijs.

- ▶ **Kwaliteit van het basisonderwijs is leidend.** De kwaliteit van het onderwijs is voor ons leidend bij de vraag of een school wel of niet levensvatbaar is. Krimp van leerlingenaantallen kan die kwaliteit onder druk zetten. De onderwijsinspectie is leidend bij de kwaliteitsvraag. In overleg met het schoolbestuur en de lokale gemeenschap, kan beoordeeld worden of het onderwijsaanbod van voldoende kwaliteit blijft en de keuzevrijheid van onderwijs blijft bestaan, als passende maatregelen genomen worden.
- ▶ **Onderwijsvrijheid is een grondrecht.** Iedereen moet zelf kiezen waar hun kinderen naar school gaan. De VVD vindt het belangrijk dat ouders en/of verzorgers in vrijheid kunnen kiezen naar welke school hun kind gaat. Wij zijn in de basis tegen lotingsystemen of postcodebeleid.
- ▶ **Samenwerking tussen onderwijs en het verenigingsleven.** We stimuleren de samenwerking tussen het onderwijs en de sport- en muziekverenigingen. Kinderen komen hierdoor op een laagdrempelige manier in contact met sport en muziek. Hierbij promoten we ook het lidmaatschap van lokale verenigingen.

4.6 Sport & Bewegen

Of je nu voetbalt in de kelderklasse, liever in de sportschool staat of graag gaat wandelen: sporten en bewegen is gezond, brengt mensen van jong tot oud samen, biedt ontspanning en plezier en helpt om fit te blijven. Het speelt daarmee een belangrijke rol voor een vitale, weerbare en gezonde samenleving. We zien de grote maatschappelijke betekenis van sport en bewegen. Met sterke sportverenigingen is het voor iedereen mogelijk om te sporten en te bewegen. We zijn trots op alle vrijwilligers die zich inzetten voor de sport!

- ▶ **Iedereen moet vrij en veilig kunnen sporten in het Westerkwartier.** Voor de VVD is het vanzelfsprekend dat mannen én vrouwen, jongens én meisjes, heteroseksueel of homoseksueel, met of zonder beperking, autochtoon of allochtoon, bij sport samen moeten kunnen optrekken in een vertrouwde en veilige omgeving. Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn. Uitingen van antisemitisme, homofobie, racisme en vrouwenhaat op de sportvelden en daar buiten moet worden aangepakt!
- ▶ **Sportverenigingen moeten zo onafhankelijk mogelijk van de gemeente kunnen functioneren.** Het is de taak van de gemeente om randvoorwaarden te scheppen voor sportverenigingen. De VVD ziet voordelen in de privatisering van de sportaccommodaties. We stimuleren de sportverenigingen om onderling meer samen te werken of, zo nodig, te fuseren om zo de toekomstbestendigheid te vergroten.
- ▶ **Multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties.** De gedachte van multifunctioneel gebruik van accommodaties en sportvelden door meerdere sportverenigingen leidt tot een beter rendement van investeringen, een betere exploitatie en een verbetering van de leefbaarheid in onze dorpskernen. Sportaccommodaties die met belastinggeld zijn gerealiseerd, worden zoveel mogelijk uren in de week gebruikt. Dat betekent dat ook andere activiteiten mogelijk worden gemaakt, mits een goede balans bestaat tussen het gebruik van de sportaccommodatie en de leefbaarheid van de directe leefomgeving. De VVD is voorstander van het multifunctioneel gebruik van sportcomplexen, mits dat in overleg gaat met lokale ondernemers en niet ten koste van lokale ondernemers. We zien ook het belang van zaalsporten in onze dorpskernen. Hierbij geldt eveneens multifunctioneel gebruik: overdag een gymzaal voor het onderwijs en voor beweegactiviteiten voor senioren, en 's avonds en in het weekend voor de (sport)verenigingen. Zo houden we sport voor iedereen toegankelijk en betaalbaar.

- ▶ **Meerjarig investeringsprogramma sport.** We willen dat er een duidelijk overzicht gemaakt wordt van toekomstige investeringen in sportaccommodaties – in goed overleg met de sportverenigingen. De VVD wil niet steeds verrast worden door nieuwe investeringen en aanvragen. Dat is op de lange termijn niet houdbaar. Bij nieuwe investeringen in sportaccommodaties moet ook rekening gehouden worden met de toekomstbestendigheid van sportverenigingen.
- ▶ **Sportevenementen als uithangbord van het Westerkwartier.** Grote sportevenementen zorgen voor verbinding, brengt mensen in beweging en brengt bezoekers naar het Westerkwartier. Grote sportevenementen zoals het Leekster Voetbalgala, Jumping Tolbert, Top Dressage Tolbert, de Drafspor in Aduard en in de toekomst fietscrosswedstrijden in Zevenhuizen. De gemeente moet actief in gesprek met organisaties van grote (internationale) sportevenementen om dit voor elkaar te krijgen en belemmeringen weg te nemen. We vinden dat deze (sport)organisaties moeten worden gefaciliteerd.
- ▶ **Bij de inrichting van de openbare ruimte is aandacht voor (ongeorganiseerde) sport en spel.** De VVD wil graag dat wandelaars, hardlopers, wielrenners, ruiters en mountainbikers aantrekkelijke en veilige routes hebben om te kunnen sporten. Hierbij moet ook aandacht zijn voor de sociale veiligheid, zodat iedereen zich comfortabel voelt als het donker is buiten. De gemeente zorgt voor voldoende plekken in de buitenruimte om te bewegen en elkaar te ontmoeten. Bij nieuwbouw, ontwikkelingen, groot onderhoud of herinrichting van gebieden willen we dat de openbare ruimte ingericht wordt voor sport en bewegen.

5. Van A naar B in het Westerkwartier

Eén van de kerntaken van de overheid is het zorgen voor goede infrastructurele verbindingen, zodat mensen zich makkelijk en veilig van A naar B kunnen verplaatsen. Dat kan te voet, met de fiets, in de auto of het openbaar vervoer. Een goede en veilige infrastructuur is van groot economisch en maatschappelijk belang. Als we nieuwe woningen willen bouwen, hebben we betrouwbare infrastructuur nodig. De auto blijft belangrijk, want die is vaak nodig om op het werk te komen. Kortom: infrastructuur is een fundament voor onze economie en leefbaarheid.

- **Tijdig en duidelijk communiceren over wegwerkzaamheden.** De gemeente moet op tijd en duidelijk communiceren naar inwoners en ondernemers over bijvoorbeeld het onderhoud van wegen en wegafsluitingen. Daarbij geldt dat het onderhoud zoveel mogelijk in één keer gedaan moet worden – om overlast te beperken. De alternatieve route is duidelijk voor iedereen door verkeersborden te plaatsen, want zo voorkomen we “zoekverkeer”.
- **De VVD is tegen betaald parkeren.** De VVD ziet de auto niet als “melkkoe”. Een gemeentelijke belasting op het gebruik van de auto is in een plattelandsgemeente niet uit te leggen.

5.1 Infrastructuur

Voor het Westerkwartier zijn goede infrastructurele verbindingen belangrijk voor inwoners en ondernemers. Dat stopt niet bij de gemeentelijke wegen. Bereikbaarheid van het Westerkwartier is voor een deel afhankelijk van de provinciale wegen. Het is wenselijk dat stappen worden gezet naar nieuwe provinciale wegen of een verbeteringsslag wordt gemaakt bij bestaande provinciale verbindingen. Zo moet de Noord-Zuidverbinding, die het Noordelijke Westerkwartier en het Zuidelijke Westerkwartier verbinden, op termijn verbeterd worden! Op dit moment zijn er (spoor)wegen en bruggen waar in de toekomst mogelijk militair materiaal en materieel over vervoerd moet gaan worden. Maar we zijn ook eerlijk: zonder de financiële ondersteuning van onder andere medeoverheden zullen infrastructurele plannen niet door kunnen gaan. Als belastinggeld wordt uitgegeven aan nieuwe verbindingen of de verbetering van bestaande verbindingen, moet er wel sprake zijn van een aantoonbare meerwaarde. Om die reden vinden we dat de gemeente nadrukkelijker in contact moet staan met buurgemeenten, de provincie Groningen, Rijkswaterstaat en het Rijk voor een verbetering van de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid van het Westerkwartier.

- **Verstandige keuzes – en het stellen van prioriteiten.** Een gedegen verkeersbeleid met een langetermijnvisie waarin prioriteiten worden gesteld en keuzes worden gemaakt ligt voor ons aan de basis van veilige en betrouwbare wegen, bereikbaarheid van dorpen en voorzieningen, en het oplossen van verkeersproblemen.
- **Een verdubbeling van de N355 (Friesestraatweg).** We willen de doorstroming tussen Groningen en Aduard, Zuidhorn, Noordhorn, Niezijl en Grijpskerk naar Friesland verbeteren. Daarmee worden de dagelijkse frustrerende files beëindigd en wordt de verbinding toekomstbestendig gemaakt.
- **Een verbreding en aanpassing van de A7.** We zien dagelijks verkeershinder en files rondom Leek, Tolbert en Midwolde. Daarnaast bestaan er ambities om extra woningen te bouwen en de bedrijventerreinen uit te breiden. Dat betekent dat de huidige verkeerssituatie rondom de A7 niet toekomstbestendig is. De VVD zou het liefst een verbreding en aanpassing van de A7 zien om de infrastructuur weer toekomstbestendig te maken. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een extra rijstrook aan beide wegkanten, maar ook door extra opritten en afritten in de toekomst te

realiseren. Hierdoor zou het dorpscentrum van Tolbert ook worden ontzien, doordat het verkeer naar de HJC Manege en De Postwagen een andere route kan nemen.

- **Gaarkeuken moet worden aangepakt.** De verkeerssituatie rondom Gaarkeuken wordt steeds zorgelijker. Boeren met groot materieel en vrachtverkeer kunnen (straks) niet langer over deze brug. Het is één van de belangrijkste Noord-Zuidverbindingen van het Westerkwartier – cruciaal om over het Van Starckenborghkanaal te komen. Rijkswaterstaat moet over de brug komen. Wat de VVD betreft wordt Gaarkeuken aangewezen als kritieke infrastructuur door het Rijk als een belangrijke verbinding voor Defensie. Onze voorkeur zou uitgaan naar een dubbele brug, zodat verkeer op de weg en verkeer op het water geen last van elkaar hebben en wachttijden worden verminderd.
- **Nieuwe fietsroute van Oldekerk-Niekerk naar Leek-Tolbert.** Wij hebben de wens om een nieuwe fietsroute te plaatsen parallel aan de Mensumaweg. Een alternatief zou wellicht een fietspad kunnen zijn door een verbinding van Het Kret en de Traansterweg. Dat willen we om scholieren van AOC Terra en RSG de Borgen veiliger te laten fietsen. Bijkomend voordeel is dat ons gebied nog aantrekkelijker wordt voor fietsers. De provincie Groningen moet tot inkeer komen, want de voorgestelde fietsroute langs Enumatil biedt geen soelaas voor scholieren.

5.2 Openbaar vervoer

Openbaar vervoer is voor sommigen een goede manier om te reizen. We willen veilig en prettig overstappen van eigen vervoer naar openbaar vervoer en andersom. Daarom zetten we ons in voor de verbetering van de bereikbaarheid van het Westerkwartier door betere ontsluiting te regelen en reistijden te verkleinen waar mogelijk.

- **We zijn tegen het laten rijden van bussen gevuld met lucht.** Waar het reguliere openbaar vervoer niet (meer) rijdt, kan er behoefte aan een openbare verbinding zijn. Op die plekken kunnen we de verbinding versterken met maatwerkoplossingen, slimme routes en nieuwe concessievormen. We zien de voordelen van innovatieve en kostenefficiënte vormen van openbaar vervoer, zoals de commerciële taximarkt, snelbussen, de belbus en de regiotaxi. We geven ook de ruimte aan kleinschalige initiatieven waarbij inwoners elkaar helpen met vervoer.
- **Openbaar vervoer is toegankelijk voor iedereen.** Het openbaar vervoer en de openbare ruimte is ook goed toegankelijk voor bijvoorbeeld mensen met een beperking.
- **Treinverbinding Leeuwarden – Groningen.** De treinverbinding van Leeuwarden – Groningen, met als tussenstations Grijpskerk en Zuidhorn, is van groot maatschappelijk en economisch belang voor ons gebied. Ook om in de toekomst goed bereikbaar te blijven en daardoor als Westerkwartier aantrekkelijk te blijven om te wonen, te werken en te verblijven.
- **We zijn voorstander van de Lelylijn.** Op de langere termijn is een goede verbinding tussen Noord-Nederland en de Randstand belangrijk. Het is goed voor de lokale economie, belangrijk om jonge mensen voor het Noorden te behouden, en goed voor de leefbaarheid.
- **Nachtverbindingen tussen Westerkwartier en Groningen.** We vinden het heel normaal dat in de weekenden een nachtbus rijdt tussen Leek en Groningen (via

Roden). We willen ons ook inzetten om een goede nachtverbinding te realiseren tussen dorpen in het Westerkwartier en uitgaansplekken als Groningen en Drachten. Denk aan Zuidhorn en Groningen, of Drachten en Marum. Onze jongeren willen opstap, willen zich ontwikkelen in een sociale omgeving en een leuke tijd hebben. Dat moet wel kunnen – zeker gezien het gebrek aan grote uitgaansgelegenheden in het Westerkwartier.

6. Betrouwbaar en degelijk bestuur

Een gemeente is er voor haar inwoners en ondernemers – niet andersom. Dat vraagt om behoorlijk en betrouwbaar bestuur. Voor ons betekent dit: duidelijke keuzes, zuinig omgaan met belastinggeld en altijd doen wat je belooft. Wij staan voor een gemeente die dichtbij staat, transparant is en haar afspraken nakomt.

Door een overdaad aan beleidsstukken, regels, procedures en juridische hoepels en een gebrek aan aandacht voor inwoners en ondernemers, hebben we nu een gemeente die overal over gaat. Andersom geldt ook voor inwoners en ondernemers: de overheid is niet de oplossing voor alle problemen en uitdagingen in het leven.

De VVD kiest voor een gemeente die uitgaat van een sterke samenleving en hardwerkende inwoners en ondernemers gelijkwaardig behandelt. We willen de overheid fundamenteel inkrimpen, minder regeldruk en af van doorgeslagen bureaucratie. Hierdoor kunnen inwoners en ondernemers in vrijheid en verantwoordelijkheid de samenleving vormgeven, zonder verstikkende of betuttelde gemeentelijke regels. Een kleinere, zuinige en effectieve overheid die levert op haar kerntaken, die mensen vrij laat en vooral minder regels heeft.

- ▶ **Focus op kerntaken.** De gemeente moet wettelijke taken optimaal uitvoeren. Voor de VVD is het uitgangspunt helder: gemeenschapsgeld moet zuinig en efficiënt besteed worden aan de kerntaken van de gemeente. Dat zijn openbare orde en veiligheid, woningbouw, infrastructuur, een vrij en sterk ondernemersklimaat, onderwijshuisvesting, basisgezondheidszorg, en het vormen van een sociaal vangnet – maar geen hangmat. Dit betekent ook minder regels en minder bureaucratie. We willen een gemeente die sterk genoeg is om de vrijheid te beschermen en klein genoeg is om de vrijheid niet te bedreigen.
- ▶ **Ons ambtelijk apparaat moet kleiner, efficiënter en moderner zijn.** Een log ambtelijk apparaat is zowel uit het oogpunt van efficiëntie als uit financiële overwegingen zeer onwenselijk. De VVD streeft naar een kleine overheid die goede kwaliteit levert en doelgericht werkt. Hierbij gaan we liever voor de keuze om minder verschillende taken te doen die we goed uitvoeren, dan veel taken die middelmatig worden uitgevoerd. We willen ook besparen op “overhead” door het beperken van de inhuur van extern personeel. Daarnaast verwachten we dat de gemeente Westerkwartier zich gedraagt als een goede werkgever. Prioriteit moet zijn dat de gemeente weer meer ademruimte gaat geven aan haar inwoners en ondernemers.
- ▶ **Deregulering.** Regels moeten duidelijk, begrijpelijk en van meerwaarde zijn. Regels die niet kunnen worden gehandhaafd moeten worden afgeschaft. Regels om te ordenen en niet om te frustreren. De overheid moet ten dienste staan van inwoners en ondernemers – niet ten dienste van regels. Als we uitgaan van vertrouwen in mensen, dan kunnen we toe naar minder regels, rapportages en procedures. Dat geeft de samenleving meer ademruimte.
- ▶ **De VVD is van mening dat altijd de afweging plaats dient te vinden of een gemeente zich ergens mee moet bemoeien.** Een kleine, efficiënte en zuinige overheid – met een bestuur en een ambtelijke organisatie die gericht is op verantwoordelijkheid nemen én geven, integer handelen en afspraken nakomen. Voor zover zaken niet bij de wet binnen de verantwoordelijkheid van de gemeente zijn neergelegd, moet altijd een afweging gemaakt worden. De gemeente beperkt zich wat ons betreft tot taken die redelijkerwijs alleen door de gemeente uitgevoerd kunnen

worden. Wat inwoners, ondernemers en organisaties – alleen of in collectief verband – kunnen doen moet aan hen worden overgelaten.

- ▶ **Right to Challenge.** We stimuleren maatschappelijke en commerciële initiatieven en het *Right to Challenge*. Inwoners, ondernemers en organisaties – alleen of in collectief verband – kunnen gemeentelijke taken overnemen wanneer zij dat slimmer, beter en/of goedkoper kunnen organiseren. Denk aan het beheer van een speeltuin of het onderhoud van groen in de buurt. De gemeente moet zulke initiatieven ondersteunen, snel beslissen en vertrouwen op de kracht van mensen.
- ▶ **Toekomstbestendige digitale gemeente.** De gemeente zorgt ervoor dat de ICT volledig up-to-date is, zodat privacygevoelige informatie van inwoners en ondernemers beschermd is tegen digitale hacken en cyberaanvallen. De ambtelijke organisatie is zich altijd bewust van de gevoeligheid en de vertrouwelijkheid van de gegevens van inwoners en ondernemers. Aandacht wordt ook besteed aan het (digitale) archief – het kan niet zo zijn dat de gemeente de zaakjes niet op orde heeft.

6.1 Dienstverlening

De gemeente heeft de taak zich in te zetten voor de inwoners en ondernemers van het Westerkwartier. Toch horen we nog te vaak dat inwoners en ondernemers van het Westerkwartier vastlopen door onduidelijke en ingewikkelde brieven, of helemaal geen reactie terugkrijgen van de gemeente. De VVD wil korte(re) lijnen met inwoners en ondernemers, een goede (digitale) bereikbaarheid, eenvoudige formulieren en overzichtelijke regels. We verwachten ook dat de gemeente zich houdt aan de termijnen. Daarmee zijn inwoners en ondernemers geholpen en worden problemen, frustraties en wachttijden voorkomen. Een gemeente die goed bereikbaar is voor inwoners en ondernemers, zowel aan de balie in het gemeentehuis, aan de telefoon als digitaal. Een gemeente die denkt in mogelijkheden en niet in problemen.

- ▶ **Professionele ambtelijke organisatie.** De ambtelijke organisatie stuurt altijd een ontvangstbevestiging aan inwoners en ondernemers die contact hebben opgenomen. Het is belangrijk dat inwoners en ondernemers zo snel als mogelijk worden doorverwezen naar de persoon met de juiste expertise. Zo nodig, draagt de gemeente zorg voor een goede overdracht van lopende zaken wanneer er bijvoorbeeld sprake is van wisseling van personeel door ziekte of vervanging. We verwachten ook dat gemeentelijke besluiten goed gemotiveerd onderbouwd zijn en waar nodig voorzien van de juiste wet- en regelgeving.
- ▶ **Duurt een aanvraag te lang? Dan is de aanvraag goedgekeurd.** Als een gemeente verwacht dat inwoners en ondernemers zich houden aan termijnen, moet de gemeente dat ook doen. De VVD wil dat procedures voor het aanvragen van vergunningen waar nodig versoepeld en versneld kunnen worden. Als uiterste stok willen we dat een vergunningsaanvraag automatisch wordt verlengd bij eenvoudige aanvragen waar de gemeente langer erover doet dan de geldende termijnen. We werken waar mogelijk met meldplichten in plaats van vergunningsplichten, of schaffen (bij voorkeur) regels helemaal af.
- ▶ **Paspoorten, ID-kaarten, gehandicaptenkaarten en rijbewijzen worden thuisbezorgd.** Op deze manier verbeteren we de dienstverlening naar inwoners, hoeven werkenden geen vrij te nemen om een overheidsdocumenten op te halen, en kunnen mensen die slecht ter been zijn makkelijker worden geholpen.

- ▶ **Digitale dienstverlening moet van goede kwaliteit zijn.** De website van de gemeente moet toegankelijk en begrijpelijk zijn voor inwoners en ondernemers. We willen dat inwoners en ondernemers zoveel mogelijk zaken vanuit huis kunnen regelen en wanneer het hen uitkomt. De VVD wil dat er een unieke online omgeving (via DigiD) komt waar inwoners en ondernemers kunnen inloggen. Zij kunnen op deze plek terecht om zaken in te dienen, informatie te bekijken en te volgen hoever het daarmee is – bijvoorbeeld aanvragen, meldingen, bezwaren of klachten. Mensen die geen gebruik wensen te maken van de digitale beschikbare middelen blijven altijd de optie om een goede (fysieke) dienstverlening te ontvangen.
- ▶ **AI kan zorgen voor een revolutie bij de overheid.** We zien kunstmatige intelligentie als kans en niet alleen als risico. Daarom zetten we vol in op de efficiëntieslag en kwaliteitsslag die kunstmatige intelligentie ons kan bieden, waar nodig worden ambtenaren omgeschoold.
- ▶ **Toegankelijk gemeentehuis.** Het gemeentehuis is fysiek toegankelijk voor iedereen met ruime openingstijden – ook buiten kantooruren. Inwoners en ondernemers moeten de mogelijkheid weer krijgen om zonder afspraak binnen te lopen. Zo maken we de gemeente dienstbaar in plaats van dwingend.
- ▶ **Toekomst van de gemeentelijke huisvesting.** De VVD had het liefst gekozen voor een nieuw gemeentehuis in Midwolde, maar de gemeenteraad heeft anders beslist: het gemeentehuis gaat in de toekomst bestaan uit meerdere gebouwen in Zuidhorn. Omdat belastinggeld in de eerste plaats zuinig en verstandig moet worden uitgegeven, blijven we kritisch kijken naar de financiën. Daarnaast zullen we vanuit goed werkgeverschap ook de uitvoering blijven volgen.
- ▶ **Ambtenaren kunnen ook op bezoek komen,** zodat een bezoek aan het gemeentehuis niet langer nodig is. We zijn geen voorstander van gemeentelijke loketten in de dorpskernen – dat is niet praktisch en niet kostenefficiënt.

6.2 Communicatie & Participatie

Het is de taak van de gemeente om inwoners en ondernemers actief te informeren. De gemeente dient zich te beseffen dat een vaste pagina in een lokale huis-aan-huiskrant niet (altijd) afdoende is. De VVD is echter ook van mening dat een actieve rol van de gemeente, inwoners en ondernemers niet ontslaat van de verplichting om zichzelf te (laten) informeren.

- ▶ **Inwoners en ondernemers actief informeren.** De gemeente moet inwoners en ondernemers actief informeren over bijvoorbeeld wijzigingen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) of de huisvuilroute. De communicatie wordt hierbij afgestemd op de doelgroep en moet via de geschikte (media)kanalen plaatsvinden om zoveel mogelijk mensen te kunnen bereiken.
- ▶ **Nadrukkelijke communicatie bij eigendomsrecht.** De VVD vindt dat de gemeente inwoners en ondernemers in het bijzonder actief moet betrekken door het sturen van een geadresseerde brief als het een direct belang betreft, zoals het eigendomsrecht. We willen voorkomen dat een situatie als in 2024 weer ontstaat, waar het College van B&W voorstelde (en er uiteindelijk ook besloten is door een meerderheid van de gemeenteraad) om de bestemmingen van meerdere percelen te wijzigen van inwoners en ondernemers zonder dat zij daar voorafgaand van op de hoogte waren gesteld – met alle gevolgen van dien.

- ▶ **Realisme in participatiebeleid.** Participeren betekent niet altijd gelijk hebben en gelijk krijgen. Je wordt gehoord en krijgt de ruimte om belangen, ideeën en suggesties naar voren te brengen. Participatie betekent ook niet dat de grootste schreeuwers altijd gelijk krijgen. We hebben namelijk oog voor alle inwoners en ondernemers – ook “de stille meerderheid”. Uiteindelijk worden alle belangen afgewogen door de gemeenteraad en/of het College van B&W bij het wel of niet nemen van een besluit.
- ▶ **Betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij nieuw beleid en evaluaties.** Bij het opstellen van nieuw beleid of het evalueren van nieuw beleid moet iedereen betrokken worden die direct geraakt wordt. Het is aan de gemeente om vooraf eerlijk te zijn en duidelijke verwachtingen te scheppen, om teleurstellingen en onvrede achteraf te voorkomen. Alleen zo werken we samen aan beter beleid, draagvlak en begrip.
- ▶ **We vinden het belangrijk om inwoners te betrekken bij de lokale politiek.** Te vaak wordt gedacht vanuit het instrument (“het instellen van een jeugdraad”) en niet vanuit het doel (“betrokkenheid van inwoners en ondernemers”). Wij zijn voorstander van het houden van gastlessen door gemeenteraadsleden op de middelbare scholen en het initiatief om inwoners een gemeenteraadsvergadering te laten bezoeken als “gast van de raad”. De VVD is vooral voorstander van de cursus “Politiek Actief”. Het zou fantastisch zijn als steeds meer mensen lid worden van een politieke partij, want invloed en inbreng begint bij het lidmaatschap van een politieke partij.

6.3 Lokale Politiek

Politiek moet werken voor de inwoners en de ondernemers van het Westerkwartier. Het is aan de politiek om beslissingen te nemen en daarbij keuzes te maken. Dat is niet altijd gemakkelijk en een besluit kan vaak niet iedereen tevreden stellen. Het is om deze reden belangrijk dat informatie over de gemaakte keuze beschikbaar is voor inwoners en ondernemers.

De gemeenteraad is het algemeen bestuur en draagt de verantwoordelijkheid voor de hoofdlijnen van het gemeentelijke beleid. Keuzes en belangenafwegingen voor het Westerkwartier moeten zoveel mogelijk door de gekozen volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad worden gemaakt. Dat betekent ook dat de gemeenteraad zichzelf serieus neemt. We zorgen dat de gemeenteraad goede ondersteuning heeft, zodat de gemeenteraad versterkt wordt.

Het College van Burgemeester en Wethouders is het dagelijkse bestuur en draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Het is de verantwoordelijkheid van het College van B&W om de gemeenteraad in voldoende mate en tijdig te informeren. Het College van B&W heeft een actieve informatieplicht – gemeenteraadsleden hoeven geen vragen te stellen om geïnformeerd te worden. Hierdoor wordt de gemeenteraad in staat gesteld om haar taken uit te voeren. We verwachten ook dat de raadsvoorstellen van kwalitatief goed niveau zijn, met een financiële onderbouwing. Om eenduidige en kwalitatief goede voorstellen naar de gemeenteraad te krijgen, werkt men met formats.

- ▶ **Alle 41 dorpen in het Westerkwartier doen ertoe.** Het Westerkwartier heeft uiteenlopende dorpen en streken, met eigen krachten en uitdagingen. Investerings en beleid van de gemeente richten zich niet alleen op de grootste dorpskernen.
- ▶ **Een mandaat voor 4 jaar.** De gemeenteraadsleden hebben, als volksvertegenwoordigers van alle inwoners in het Westerkwartier, een mandaat

gekregen van de kiezer bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het democratische mandaat ligt dus bij de gemeenteraad. Als inwoners een opvatting hebben over het functioneren van de lokale politiek, hebben ze de vrijheid om bij de volgende verkiezingen te stemmen. Ze kunnen ook zelf lid worden van een politieke partij en vervolgens politiek actief worden. In de tussentijd kunnen inwoners en ook ondernemers gebruik maken van het insprekrecht, brieven en mails sturen, bellen, en zijn ze bij de VVD-fractie van harte welkom om aan te schuiven bij een fractievergadering.

6.4 De wereld buiten de gemeentegrenzen

De wereld houdt niet op bij de gemeentegrens van het Westerkwartier. Een verstandige gemeente werkt samen met omliggende gemeenten en de regio als dit leidt tot betere oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Inwoners en ondernemers hebben niets aan bestuurlijke eilandjes. Samenwerking is in onze ogen geen doel op zich, maar een middel om bijvoorbeeld woningbouw te versnellen, bereikbaarheid te verbeteren en economie te versterken. De gemeente zoekt contact en pakt kansen richting de andere Groninger gemeenten, het provinciehuis, Den Haag en Brussel om het Westerkwartier meer te profileren. We zijn ten slotte de tweede gemeente van Groningen.

- **Nij Begun.** Op 24 februari 2023 presenteerde de Parlementaire Enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen haar onderzoeksrapport “Groningers boven gas”. Na deze parlementaire enquête kwam het kabinet in april 2023 met Nij Begun. Nij Begun is een aanpak voor meerdere jaren voor het herstel van perspectief van Groningen en Noord-Drenthe. Hierdoor zijn de komende decennia miljoenen in het vooruitzicht gesteld. Dit geld is bedoeld als “een extra” – niet om begrotingen te dichten, politieke wensenlijstjes af te vinken of om projecten te financieren die op de lange termijn geen effect hebben. Wij vinden dat het geld moet gaan naar een structurele en brede economische versterking van het gebied om de leefbaarheid te versterken en de toekomst van inwoners en ondernemers te verzekeren, waarbij het belangrijk is dat geld niet gaat naar bureaucratie en stroperige processen.
- **Mijnbouwactiviteiten, aardgaswinning en bodemdaling.** In het Westerkwartier zijn verschillende meldingen van schade aan gebouwen gemeld door onder andere bodemdaling. De VVD wil zich bij schade door gaswinning, gasopslag of andere mijnbouwactiviteiten hard maken voor een ruimhartige vergoeding om de schade aan gebouwen te herstellen. Mijnbouwactiviteiten zijn alleen mogelijk als dat veilig kan. We zijn ook eerlijk: de gemeente heeft geen rol in de besluitvorming. Dat betekent dat het belangrijk is dat de gemeente zich actief inzet als gesprekspartner naar andere overheden en (markt)partijen.
- **Kritische blik op gemeenschappelijke regelingen.** We willen alleen maar taken uitbesteden of samen met andere gemeenten uitvoeren als er sprake is van een aantoonbare (financiële) meerwaarde. Gemeenschappelijke regelingen moeten een taakstellende begroting hebben en geen opneinde regeling zijn. Als gemeenschappelijke regelingen aantoonbaar onvoldoende meerwaarde hebben, worden die afgebouwd of niet opgericht. Gemeenteraadsleden hebben weinig invloed op de gemeenschappelijke regelingen – vaak kunnen de burgemeester en de wethouders niet rechtstreeks ter verantwoording worden geroepen. Met het instellen van adviescommissies wordt een stap gezet om meer grip te krijgen op de werkzaamheden van verschillende gemeenschappelijke regelingen.
- **De burgemeester is (hoofd)verantwoordelijk voor de lobby.** In overeenstemming met de profielschets van de burgemeester en de taak als voorzitter van het College

van B&W, verwachten we dat de burgemeester op krachtige en overtuigende wijze de belangen van het Westerkwartier in contacten op (boven-)regionaal en landelijk niveau behartigt. De VVD verwacht een proactieve houding van zowel de burgemeester als de wethouders.

- ▶ **Contacten met het Rijk en Europa.** De gemeente moet meer gebruik maken van Europese en nationale subsidiemogelijkheden voor bijvoorbeeld innovatieve ontwikkelingen voor ondernemers, landbouw en de bouw- en infrastructuur door het aantrekken en vasthouden van specifieke deskundigheid op dit gebied.
- ▶ **Het Westerkwartier als onderdeel van de R8.** De R8 is een samenwerkingsverband van grote gemeenten die zijn ontstaan uit herindelingen met veel dorpskernen, stedelijkheid, een groot oppervlakte en landelijk gebied. Het Westerkwartier blijft onderdeel van de R8 om samen te werken en de gemeentelijke belangen te kunnen behartigen richting het Rijk.
- ▶ **Het Westerkwartier als onderdeel van de P10.** De P10 is een samenwerkingsverband van de 30+ grootste plattelandsgemeenten in Nederland. De deelnemende gemeenten zijn veelal groot in oppervlakte en hebben geen grote stedelijke kern. Het Westerkwartier blijft onderdeel van de P10 om de plattelandsbelangen te kunnen behartigen richting het Rijk.

7. Integratie & Asielopvang

Je plek vinden in het Westerkwartier als je vanuit een ander land hier komt wonen, blijft een belangrijke eigen verantwoordelijkheid. In een land dat in alle opzichten anders is dan waar je vandaan komt, kun je hulp nodig hebben om die eigen verantwoordelijkheid te dragen. Het krijgen van hulp is niet alleen voor de nieuwkomers belangrijk, want we hebben er allemaal profijt van. Alleen als iedereen meedoet, kunnen we er in dit land samen iets van maken. We vragen dat van iedereen. Mensen die in de weg staan dat anderen meedoen, door ze klein te houden of zelfs te indoctrineren, hebben aan ons een verkeerde. Integratie betekent meedoen – de Nederlandse taal leren, aan het werk gaan en onze normen en waarden respecteren. Geen vrijblijvendheid, maar het nemen van verantwoordelijkheid.

De VVD kijkt niet naar afkomst, maar naar de toekomst. Niet naar geloof, maar naar gedrag. Dus iedereen die hier mag blijven, hoort er volwaardig bij. Maar dat geldt niet voor mensen die zich beroepen op cultuur, religie of het verheerlijken van een ander regime, met hun rug naar onze samenleving staan, niet willen meedoen of zelfs anderen onderdrukken. Dan vinden zij de VVD tegenover zich.

De uiteindelijke oplossing voor het migratieprobleem ligt in Den Haag en Brussel. Gemeenten hebben in Nederland onder de huidige wet- en regelgeving de verplichting om statushouders te huisvesten. We moeten voldoen aan de wettelijke verplichting van het Rijk om de toegewezen statushouders te huisvesten. Binnen de provincie Groningen wordt nauw overlegd om te komen tot een verdeling van toegewezen statushouders – om ze de integratie zoveel mogelijk te bevorderen en het maatschappelijk draagvlak overeind te houden.

- ▶ **Geen feitenvrije politiek.** We bedrijven geen politiek vanuit de onderbuik – en verwachten dezelfde houding van andere politieke partijen. Integratiebeleid en asielopvang moet gebaseerd zijn op basis van feiten, normen en waarden, en politieke overtuiging.
- ▶ **Statushouders aan het werk en niet aan de kant.** Integreren is meedoen. Wij zouden graag zien dat elke statushouder direct bij het krijgen van huisvesting een leerwerkplek of een baan krijgt aangeboden en accepteert – in plaats van direct een uitkering. Om die reden willen we samenwerken met regionale en lokale ondernemers om werkplekken, stageplekken en combinaties van werken en leren te stimuleren voor statushouders.
- ▶ **Elke vrouw heeft recht op economische zelfstandigheid.** We willen dat vrouwen altijd zelfstandig en in vrijheid het gesprek met de gemeente kunnen aangaan over werk, inkomen en schulden – zonder tussenkomst van man, familie of gemeenschap.
- ▶ **Afschaffen van de automatische voorrangspositie van statushouders op sociale huurwoningen.** Het huidige College van B&W heeft met Wold & Waard afgesproken dat statushouders voorrang krijgen bij de toewijzing van sociale huurwoningen. De VVD vindt dat niet uit te leggen. Inwoners van het Westerkwartier, die soms al jarenlang wachten op een geschikte woning, hebben net zo goed recht op een betaalbare woning. Wij vinden de voorrangspositie van statushouders sociaal onrechtvaardig tegenover alle andere woningzoekenden.
- ▶ **Integratie is een verplichting.** Inburgering en het spreken van de Nederlandse taal zijn basisvoorwaarden voor ons. Daarbij hoort wat ons betreft ook de verantwoordelijkheid om de kansen te pakken – een verplichte deelname aan

inburgering en zo snel mogelijk aan het werk. Dat is niet alleen goed voor de nieuwkomers, maar ook voor de samenleving.

- ▶ **Nederlands spreken is de basis.** Het spreken van de Nederlandse taal is belangrijk om mee te kunnen doen in onze samenleving. Daarom moet iedereen die Nederlander wil worden ook Nederlands kunnen spreken.
- ▶ **Integreren bij de (sport)verenigingen.** Ouders en/of verzorgers van jonge kinderen die inburgeren worden gestimuleerd om hun kinderen lid te laten worden van de plaatselijke (sport)verenigingen. Sporten is voor iedereen gezond en het is een goede manier om een volwaardig onderdeel te worden van een dorpsgemeenschap.
- ▶ **Nederlandse normen en waarden staan centraal bij de inburgering.** Wij koesteren onze vrije waarden en verdedigen onze manier van leven. Van iedereen, dus ook van mensen die hier komen voor werk, opleiding of asiel, verwachten we dat zij deze normen en waarden onderschrijven en respecteren. We beschermen onze cultuur. Wie onze verdraagzaamheid ondermijnt of onze wetten afwijst, heeft hier niets te zoeken.
- ▶ **Vrijheid en veiligheid horen bij inburgering en integratie.** Vrijheid, verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid zijn de hoekstenen van onze maatschappij. Inburgeringsprogramma's besteden daarom expliciet aandacht aan vrije waarden, zelfbeschikking, antisemitisme, de holocaust en eer-gerelateerd geweld. Deze waarden moeten ook centraal staan in de participatieverklaring die inburgeraars ondertekenen.
- ▶ **We sluiten de geldkraan voor intolerantie.** Organisaties die de integratie van nieuwkomers op basis van de Nederlandse normen en waarden belemmeren, ontvangen geen subsidies of andere vormen van ondersteuning vanuit de gemeente. Organisaties die integratie tegengaan zijn geen gesprekspartner. Dat is logisch en vanzelfsprekend.
- ▶ **We zijn tegen de komst van een asielzoekerscentrum (AZC).** Wij zijn van mening dat de opvang in de regio moet gebeuren. Mede om deze reden zijn wij geen voorstander van de opvang van vluchtelingen en asielzoekers in het Westerkwartier door een AZC.
- ▶ **We willen alleen kleinschalige, tijdelijke opvang van vluchtelingen als dat echt moet.** Daarbij willen we rekening houden met onder andere draagvlak, draagkracht en lokale omstandigheden. Voor de tijdelijke opvang van vluchtelingen moet altijd een einddatum zijn, zodat iedereen weet waar ze aan toe zijn. Om die reden worden heldere en transparante afspraken gemaakt over onder andere aantallen, duur, veiligheid.
- ▶ **Overlast wordt niet getolereerd.** De veiligheid van inwoners, ondernemers, vrijwilligers en publieke medewerkers staat voorop. Voor criminele en overlastgevende vluchtelingen is uiteraard nooit plaats in het Westerkwartier. Bij problemen moet de gemeente direct ingrijpen. De gemeente heeft structureel en frequent bestuurlijk overleg met het COA om bijvoorbeeld gezamenlijk de overlast van vluchtelingen te voorkomen of te beperken – hierbij wordt ook altijd gekeken naar passende maatregelen.
- ▶ **Afgewezen asielzoekers en illegale migranten vinden geen hulp en onderdak in het Westerkwartier.** Van deze mensen staat vast dat ze geen vluchtelingen zijn en

veilig moeten en/of kunnen terugkeren. De gemeente Westerkwartier ondersteunt hen niet en verleent geen opvang. De burgemeester werkt samen met het o.a. het Openbaar Ministerie en het Rijk, zodat terugkeer kan plaatsvinden naar het land van herkomst. Wij richten onze inzet en aandacht liever op degenen die een toekomst hebben in Nederland.

8. Zorg & Welzijn

We willen dat iedereen volwaardig mee kan doen in de samenleving. Daarom kiezen we voor een veilige, gezonde en actieve samenleving waarin iedereen mee kan doen. We willen dat in eerste instantie wordt gekeken naar inwoners om zoveel mogelijk zelf de ondersteuning te regelen met behulp van de eigen omgeving, want een maatschappelijk vangnet sluit vaak beter aan bij de wensen van mensen zelf. Hierdoor kunnen zoveel mogelijk mensen in zelfstandigheid leven en eigen keuzes maken, terwijl ondersteuning en zorg gericht en dichtbij ingezet kan worden. Ons streven: wie hulp nodig heeft, krijgt dat snel en effectief. Innovaties en digitale oplossingen kunnen onze zorg en ondersteuning efficiënter maken, zodat professionals meer tijd hebben voor mensen. Effectieve werkwijzen en succesvolle initiatieven van andere gemeenten en zorgaanbieders worden waar nodig en mogelijk overgenomen.

- ▶ **Zorgkosten beheersbaar houden.** We gaan prioriteiten stellen en eerlijke keuzes maken om de betaalbaarheid en de kwaliteit van de zorg voor de toekomst veilig te stellen. Zo vergoeden we alleen effectieve en gecontracteerde zorg, en verlichten de administratieve druk waar mogelijk. We grijpen in bij ineffectieve zorg en het weghouden van mensen bij kwalitatieve zorg. We houden partijen aan hun verantwoordelijkheid, zoals het nakomen van de zorgplicht en het maken van afspraken over goede en betaalbare zorg.
- ▶ **Preventiebeleid.** We moeten zoveel mogelijk proberen te voorkomen dat mensen zorg nodig hebben. Dat kan door saamhorigheid in onze dorpskernen. Preventie zit ook in vroeg-signalering en betere samenwerking tussen instanties. Hoe eerder een hulpvraag, een signaal of een zorg bekend is, hoe gemakkelijker de zorg vaak te leveren is en hoe effectiever de geboden oplossing kan zijn.
- ▶ **Laagdrempelige hulp en zorg in de directe omgeving.** Huisartsenpraktijken en sociale wijkteams, maar ook de dorpshuizen, (sport)verenigingen, onderwijs en de naaste omgeving spelen een cruciale rol bij het signaleren en de basisondersteuning in het dagelijkse leven.
- ▶ **Huisartsen en de eerstelijnszorg vormen de basis.** Een belangrijke rol is weggelegd voor de eerstelijnszorg. We maken afspraken met huisartsenpraktijken om praktijkondersteuners in dienst te nemen. In het geval van lichtere geestelijke gezondheidsklachten kan ondersteuning door een POH-GGZ (Praktijkondersteuner Huisarts Geestelijke Gezondheidszorg) zeer waardevol zijn. In het geval van lichtere vormen van jeugdzorg kan ondersteuning door een POH-Jeugd (Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd) zeer waardevol zijn. Hierdoor worden eventueel de wachtlijsten minder belast, blijft de zorg meer betaalbaar, en blijft zorg toegankelijk voor hen die zorg het hardst nodig hebben.
- ▶ **Intensieve(re) samenwerking.** Door een intensieve samenwerking tussen de huisartsen, de praktijkondersteuners, de welzijnsorganisaties en andere maatschappelijke partners, kunnen onnodige doorverwijzingen naar dure zorgtrajecten voorkomen worden. Eventueel wordt een jaarlijkse dialoogtafel ingezet om de samenwerkingen te intensiveren en stroomlijnen.
- ▶ **Een integraal persoonsgebondenbudget (i-pgb).** Bij meerdere ondersteuningsaanvragen over zorg en welzijn, werk en inkomen, jeugdzorg, schuldhelpverlening, enzovoorts, willen we dat gebruik wordt gemaakt van een integraal persoonsgebondenbudget (i-pgb). Integraal wil zeggen dat alle betrokken partijen met elkaar samenwerken uit hetzelfde budget om tot een gezamenlijk plan te

komen – met één toekenning, één flexibel budget, één aanspreekpunt voor het gezin, en één loket, ondanks dat sprake is van verschillende wetten, domeinen of instanties. Dat geeft vertrouwen en voorkomt dat gezinnen verdwalen in een woud van instanties. De aanpak moet gericht zijn op het ontzorgen en ondersteunen van mensen naar een meer zelfstandig leven met minder problemen en zorgen.

- **Ruimte voor ambulante begeleiding en woonvormen.** Wachtlijsten ontstaan doordat mensen langer in zorginstellingen blijven dan strikt noodzakelijk is. We willen ruimte voor (zelfstandige) woonvormen, zodat mensen eerder een plek terugvinden in de samenleving.
- **Toezicht op zorgaanbieders.** De VVD wil dat de gemeente haar toezichtstaak actief en serieus neemt. We toetsen zorg op effectiviteit. Zorg waarvan is bewezen dat het niet werkt of waarvoor bewijs ontbreekt, wordt niet door de gemeente bekostigt. Dit willen we ook om te bewaken dat de zorgkwaliteit via zorgaanbieders aan onze inwoners van goede kwaliteit is en blijft en om zeker te weten dat de prijs die daarvoor wordt gerekend realistisch is. Zo weten we dat belastinggeld goed besteed wordt en onze inwoners de zorg krijgen die ze verdienen.
- **Welzijnsorganisatie De Schans.** De VVD wil dat de verantwoording vanuit de welzijnsorganisatie niet langer één A4'tje is. De verantwoording moet meer transparantie en helderheid brengen over de doelmatige besteding van belastinggeld. We willen kunnen zien of mensen die hulp nodig hebben, ook echt geholpen worden. Bij een nieuwe aanbesteding of inbesteding van het welzijnswerk moet dat geregeld worden.
- **Zorggeld moet naar zorg gaan – niet naar criminelen.** We moeten kwetsbare mensen in de samenleving beschermen tegen criminelen. Daarom is een strenge selectie van zorgaanbieders noodzakelijk. Geïnspireerd door de succesvolle Twentse aanpak worden zorgaanbieders beter gescreend, onder andere via de Wet Bibob. Zo zorgen we voor veilige en betrouwbare zorg voor iedereen. We pakken zorgcriminelen keihard aan met betere controle op zorgfraude, door actieve screening van zorgaanbieders en een gemeentelijk register voor zorgaanbieders.

8.1 Jeugdzorg

Ouders en/of verzorgers zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor het gezond en veilig opvoeden en opgroeien van hun kinderen. Opvoeden en opgroeien gaat met vallen en opstaan – ieder huisje heeft zijn kruisje. Niet elke tegenslag is een reden voor professionele jeugdzorg. We willen (meer) normaliseren: een kind mag uniek zijn zonder dat meteen op hem of haar een etiket wordt geplakt. Kinderen krijgen geen “hulp” voor zaken die horen bij normaal opgroeien. Hierdoor houden we de jeugdzorg beschikbaar voor gezinnen en kinderen die dit écht nodig hebben. Voor kinderen die wél hulp nodig hebben, is ons streven dat die hulp zo snel mogelijk en dichtbij mogelijk beschikbaar is. Wachtlijsten van maanden zijn onacceptabel voor kinderen die in nood verkeren.

- **Kosten van jeugdzorg beheersen.** De stijgende kosten van de jeugdzorg vragen om gerichte actie. Dat willen we doen door duidelijke grenzen te stellen aan jeugdhulp, preventiebeleid, zo snel mogelijk signalen te herkennen en op te pakken, waar mogelijk lichte ondersteuning eerst in te zetten, uit te gaan van de kracht van de samenleving, en regionale samenwerking op het gebied van bijvoorbeeld inkoop van jeugdzorg te verbeteren. Hierdoor hopen we dat de jeugdzorg effectiever en betaalbaarder wordt, zodat we kinderen en gezinnen die écht hulp nodig hebben, hulp kunnen blijven aanbieden. Door efficiënt om te gaan met geld, mankracht en tijd,

kunnen wachtlijsten worden aangepakt en zorgen we voor een structurele verbeteringen in de jeugdzorg.

- ▶ **Effectieve jeugdzorg – waar zorg écht helpend is.** Jeugdzorg moet effectief zijn, zodat kinderen tijdens het opgroeien niet belemmerd worden door een intensief zorgtraject waarvan alleen de zorgaanbieder beter wordt. Omdat opgroeien met horten en stoten, en soms met groeipijn komt, vinden we het belangrijk dat we niet alle tijdelijke ondersteuning “medicaliseren” en direct als jeugdzorg bestempelen. Dat maakt de jeugdzorg niet alleen onnodig ingrijpend voor een kind en de gezinnen, maar ook duur voor ons allemaal.
- ▶ **Investeren in vroegtijdige signalering van uitdagingen en problemen.** Zo snel als mogelijk weten wat er nodig is om een gezin en/of een kind verder te helpen – daar moet het omgaan. Daarmee voorkomen we niet alleen zware, ingrijpende zorgtrajecten, maar ook wachtlijsten.
- ▶ **POH-Jeugd.** We zijn voorstander van de aanwezigheid van jeugdprofessionals bij de huisartspraktijken. Zij zijn bekend met de lokale en regionale zorgaanbieder en zorgtrajecten, en de behoeften van kinderen. Hiermee kunnen we onnodige doorverwijzingen naar te zware jeugdhulp voorkomen. We willen een verregaande samenwerking met huisartsen door het aanbod van praktijkondersteuning en een goed inzicht in het zorgaanbod voor kinderen.
- ▶ **Duidelijke regie in de jeugdzorg en bij gezinnen.** De problemen en uitdagingen van kinderen hebben vaak (ook) te maken met de situatie in de huiselijke sfeer. Door niet alleen naar het kind te kijken, maar naar het hele gezin, kunnen de kinderen beter en effectiever geholpen worden. Bij gezinnen met meerdere problemen komt er één regievoerder: één gezin, één plan, één aanspreekpunt. Problemen in gezinnen worden niet opgelost door tal van hulpverleners over de vloer te laten komen, waarbij mensen kéér op kéér hun verhaal moeten vertellen. Eén regievoerder per gezin zorgt voor een vertrouwensrelatie, omdat een gezin niet steeds met wisselende en vreemde gezichten wordt geconfronteerd. Bovendien kan een bekend gezicht samen met het gezin bijsturen als dat nodig is: meer zorg omdat het moet, of minder zorg omdat het kan.
- ▶ **Bespreekbaar maken van mentale gezondheid.** Samen met relevante maatschappelijke partners, waaronder het onderwijs en het verenigingsleven, zetten we in op het mentaal weerbaar maken van de jeugd en het bespreekbaar maken van mentale gezondheid. Uiteindelijk is een samenleving waar mensen om elkaar denken, elkaar respecteren en elkaar willen helpen, het beste medicijn voor een fijne toekomst.
- ▶ **Huishoudelijk geweld en kindermishandeling hebben de hoogste prioriteit.** Waar signalen zijn van kindermishandeling, dierenmishandeling en/of huiselijk geweld, moet dit zo snel als mogelijk worden herkend door de directe omgeving en hulpinstanties. Hulp moet altijd direct beschikbaar zijn voor de meest kwetsbare kinderen.

8.2 Ouderenzorg

Het uitgangspunt is dat senioren zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun vertrouwde omgeving of in de buurt van hun (klein)kinderen. De kracht van de Westerkwartierse samenleving is daar ook voor nodig. “Noaberschap” staat hoog in het vaandel in het Westerkwartier. Lokale (sport) verenigingen en dorpshuizen zijn de aangewezen plekken voor senioren om als vrijwilliger midden in de samenleving te blijven staan.

- ▶ **Ouder worden in eigen dorp.** Veel senioren willen het liefst in het eigen dorp blijven wonen. Door de digitalisering en met behulp van innovaties zijn steeds meer mogelijkheden om dit makkelijker te maken. We zetten in op meer woningen en woonvormen waarbij senioren met elkaar en met ondersteuning zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen dorpskern. Om deze reden zijn we ook voorstander van levensloopbestendige woningen.
- ▶ **Aanpassen van woningen moet snel en probleemloos.** We zien nog te vaak dat vergunningen moeten worden aangevraagd of meldingen moeten worden gemaakt voor aanpassingen om een woning levensloopbestendig te maken. We willen meer vergunningsvrij en meldingsvrij bouwen. Hiermee geven we inwoners de ruimte om langer zelfstandig te blijven wonen en verminderen we de bemoeienis en regelzucht van de gemeente. Hiermee geven we ook ruimte aan woningbouwcorporaties om bestaande of nieuwe woningen voor senioren aan te passen, en te investeren in (de bouw van nieuwe) woningen voor ouderen en mensen met een beperking.
- ▶ **Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde.** Welzijnsorganisatie De Schans onderhoudt contact met mantelzorgers om hen te ontzorgen en overbelasting te voorkomen. Er is één centrale plek waar mantelzorgers terecht kunnen met vragen en informatie. Het moet mogelijk zijn om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten door het aanbieden van geschikte vervanging.
- ▶ **Beschikbare en goede thuiszorg.** We willen dat thuiszorg snel geregeld is. Wanneer senioren zorg of ondersteuning nodig hebben, moet deze snel beschikbaar zijn en van goede kwaliteit zijn.